Opłata pocztowa uiszczona ry załtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - נאַציאָנאַלע טאָג - צייטונג

Nr. 144 (1149) | Łódź, Sroda 29 Czerwca 1927 | פינפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך כט סיון תרפ"ז. | Nr. 144 (1149

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

רעפּאָרם פון הכנסה-שטייער

ווערט בעהאַנדעלט ווערען דורכ'ן פינאַנץ-ראַט.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) מאָרגען, דאָנערשטאָג, ווערט פאָרקומען אַ זיצונג פון פינאַנץ-ראַט, אויף וועלכער עס וועט בעטראַכט ווערען דער פּראָיעקט פון רעפאָרמירען דעם הכנסה - שטייער. פינ.-מיניסטער משכאָווסקי וועט האַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער קרעדיט פּאָליטיק פון דער רעגירונג. שבת וועט פאָרקומען אַ צווייטע-זיצונג פון פינאַנץ ראַט. עס וועט בעטראַכט-ווערען דער מצב פון פּוילישען האַנדעלס בילאַנס, וועלכער איז לעצטענס אַ פּאַסיווער.

מאָנטאָג וועט דער פינאַנץ מיניסטער אויפנעהמען די פּרעסע און געבען ערקלערונגען וועגען די הלואה-אונטערהאַנדלונגען, ביז צו יענער צייט וועט שוין זיין די תשובה פון אַמעריקא אויף די בעדינגונגען פון דער פּוילישער רעגירונג (וועגען 20 מיליאָן דאָלאַר אוואַנס אויף דער הלואה)

„אגודה" פּראָטעסטירט געגען אַרעסט פון לובאַוויטשער רבי'

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) צוליב די ידיעות פון סאָוויעט - רוסלאַנד, אַז דאָרט איז אַרעסטירט געוואָרען דער לובאַוויטשער רבי, האָט די וואַרשאַווער אגודה בעשלאָסען צונויפצורופען אַ פּראָטעסט-מיטינג. מעגליך, אַז מ'וועט אויך גוזר תענית זיין.

פּאַרשע קלאַנגען וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אויף דער מאָרגענדיגער זיצונג פון סיים וועט זיך צווישען אַנדערע פּונקטען פון דער טאָג-אָרדנונג געפינען די פראַגע וועגען הילף פאַר רעזערוויסטען, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען דורך דער מיליטערישער קאָמיסיע פון סיים געגען ווילען פון דער רעגירונג. אַזוי ווי די דאָזיגע הילף פאָדערט אַ הוצאה, וואָס איז נישט פאָראויסגעזעהן אין בודזשעט, וועט מסתם צונויפגערופען ווערען די בודזשעט-קאָמיסיע אויף צו געפינען די נעהעריגע הכנסה.

היינט האָבען זיך ווידער פאַרשפּרייט קלאַנגען, אַז דער סיים זאָל פונאַנדער בלאָזט ווערען. פון מאַסגעבענדע קווייַלען איז אָבער פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די קלאַנגען האָבען נישט קיין גרונד.

מעמאָריאַל וועגען צוואַנגס-זונטאָג-רוה איבערגעגעבען דעם וויצע-פּרעמיער באַרטעל.

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). וויצע-פּרעמיער באַרטעל האָט היינט אויפגענומען די פאָרשטעהער פון דער קהלה ה"ה פאַרבשטיין און ראָזענבערג, וועלכע האָבען איהם איבערגעגעבען אַ מעמאָריאַל וועגען צוואַנגס-זונטאָג-רוה.

מינ. באַרטעל האָט צוגעזאָגט צו פאַרשטענדיגען זיך וועגען דעם ענין מיט די געהעריגע אינסטאַנצען.

אַקציע פאַר'ן „קרן-היסוד" אין בולגאַריען.

סאָפיאַ. 28 (טעלעגראַפיש דורך י. ט. אַ.) דער בולגאַרישער פּרעמיער האָט אָנגענומען דעם דעלעגאַט פון קרן-היסוד ד"ר מיבאַכאַן. דער פּרעמיער האָט אויסגעדריקט זיין אויפריכטיגע סימפּאַטיע פאַר דער ציוניסטישער טעטיגקייט און צוגעזאָגט צו מאַכען אַלע פאַרלייכטערונגען, כדי די אַקציע פאַר'ן קרן היסוד זאָל האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

שנייע אין דייטשלאַנד.

בערלין, 28. (אַט"ע). אין מערב-דייטשלאַנד איז די טעמפּעראַטור שטאַרק געפאַלען. אין איינינגע ערטער איז אַרויסגעפאַלען אַ שנייע אויף 2 סאַנטימעטער הויך.

אַ יודישער נעריכט איז זאַפּאַראָושיע.

ריגאַ, (י. ט. אַ.) אין זאַפּאַראָושיע, יעקאַטערינאָסלאַווער גובערניע איז געעפענט געוואָרען אַ יודישער געריכטס-קאַמער.

מאַרשאַל פּילסודסקי אין קראָקא

אויף די פייערליכקייטען לכבוד יוליוש סלאָוואַצקי'ן.

קראַקאָ. 28, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין משך פון דער גאַנצער נאַכט זענען פאַר'ן באַר-באַקאַן, וואו די טרומנע מיט די ביינער פון יוליוש סלאָוואַצקי'ן איז געשטאַנען אויף אַ קעניגליכען קאַטאַפאַלק, פאַרביי געגאַנגען אונגעהייערע מענשען-מאַסען, וועלכע זענען געקומען אָבגעבען כבוד דעם זוהן פון גרויסען פּוילישען דיכטער. די גאַנצע געגענד איז געווען הצל בעלויכטען. ביי דער טרומנע איז געשטאַנען אַ'עהרען-וואַך.

6 אַ זייגער איגדערפריה האָבען זיך פאַרזאַמעלט אויף די בעשטימטע ערטער די דעלעגאַציעס און גרופּען פון צוג. 9 אַ זייגער איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אַ גאָטעסדינסט, דאַן איז די טרומנע אַרויפגענומען געוואָרען אויף אַ פּורפּורנעם וואָגען, וואָס איז געווען איינגעשפּאַנט אין 6 פערד. דער צוג האָט גענומען געהן פאַר דער טרומנע און דער וואָגען האָט זיך אויסגעמישט מיט דעם געוואַלטיג-גרויסען עולם. דער צוג איז געגאַנגען איבער אַ רייהע גאַסען, אָבשטעלענדיג זיך פאַר עטליכע ערטער, וואו עס זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס. ווען דער וואָגען איז אָנגעקומען צום וואַוועל, האָט מען די טרומנע אַראָפּגענומען און אויף די הענד אַרויפגעטראָגען אויף דעם שלאָס-באַרג.

האַלב 2 אַ זייגער איז צום וואַוועל געקומען מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער איז נאָך נעכטען אַרויסגעפאָהרען קיין קראָקאָ אין אַנ'אויטאָמאָביל, כדי אָנטיילצונעהמען אין די פייערליכקייטען.

מאַרשאַל פּילסודסקי האָט געהאַלטען אַ שעהנע רעדע, אין וועלכער ער האָט אַרויסגעזאָגט געדאַנקען וועגען טויט, וועגען אייביגקייט און אונשטערבליכקייט די רעדע האָט דער מאַרשאַל געענדיגט מיט די ווערטער: „אין נאָמען פון דער פּוילישער רעגירונג הייס איך אַריינטראָגען די טרומנע אין דער קעניגליכער הייל, כדי ער, יוליוש סלאָוואַצקי, זאָל זיין גלייך צו די קעניגען".

די גראַנדיעזע פייערליכקייטען האָבען זיך פאַרענדיגט האַלב 4 אַ זייגער.

שבועה דאורייתא

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 30. יוני (א' דראש חודש תמוז) קומט פאַר אַ שבועה אין דער אַלטשטעטישער שוהל. עס וועט שווערען דער הויז-ווירט פון מלינאַרסקי 2, דער גערער חסיד ר' גדליהו האַפּעלבוים, צוליב אַ סכסוך פון סוועטער זלאָטעס, וואָס ער לייקענט אָב.

ברוה פיינטוה,
אַלעקסאַנדריסקאַ 4.
769

לעצטע וואָך! | לעצטע וואָך:

K. Kludsky צירק

היינט, מיטוואָך, שבת און זונטאָג- צו | צוויי גרויסע פאָרשטעלונגען | 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג און 8 אַ זייגער אָוונד, מיט | אַ ניי פּראָגראַם

דאָס צעזוכען די מענאַזשעריע קומט פאַר טעגליך פון 9 אַ זייגער פריה ביז 6 אַ זייגער אָוונד; שבת, זונטאָג און יום-טוב - ביז 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

פאַרזוימט נישט די געלעגענהייט צו בעזוכען דעם גרעסטען זאָאָלאָגישען גאָרטען אין דער וועלט!

לעצטע וואָך: | לעצטע וואָך:

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער און אָנקעל

נ. ע.

אהרן אלעזר זעלצער

בן ר' ישראל יצחק ז"ל

(אין עלטער פון 62 יאָהר).

די לויה קומט פאַר היינט, מיטוואָך, דעם 29. יוני, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טויער הויז, פראַנציסקאַנער 10, וועגען וואָס עס טיילט מיט

764 די טיעפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16,
Telefon 11-24

מענער, פרויען און קינדער - קראַנקהייטען.
אָנגענומען פון 8-7, פון 4-3.

הגמנסיה העברית „יבנה" בלודז

מתקבלים תלמידים לכל המחלקות VI – A! בכל יום בלשכת הגמנסיה רחוב ציגלנינה 75.

בשנת הלמודים הבאה תפתח גם מכינה A^0 בשביל ילדים בני 6 בלי כל הכנה.

המנהל.

עס ווערען אָנגענומען תלמידים אין אַלע קלאַסען (VI – A) יעדען טאָג אין דער קאַנצעלאַריע פון דער גימנאַזיע ציגעל-גאַס 75.

צום נייעם שול-יאָהר ווערט ערעפענט אַ מכינה A^0 פאַר קינדער פון 6 יאָהר אָהן שום פאָרבערייטונגען.

דער דירעקטאָר

995

טשעמבערלען־לעווין ביים מלוכה־פּרעזידענט

די לופט־פליהער זענען נעכטען אפּגעפלויגען קיין ציריך.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) טשעמבערלען און לעווין זענען היינט 11.30 אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן מלוכה־פּרעזידענט. פאָרגעשטעלט האָט זיי דער אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר סטעטסאָן. דער פּרעזידענט האָט די לופט־פליהער אויסגעפרעגט וועגען זייערע איינדריקען ביים פליהען איבער'ן ים און פון די לענדער, וועלכע זיי האָבען בעזוכט און געוואונשען זיי ווייטערדיגע ערפאָלגען.

האַלב 2 אַ זייגער זענען די לופט פליהער אָנגעקומען אויפ'ן פליה־פּלאַץ. דאָרט האָט זיך געהאַט אויפגעקליבען אַ היבשער עולם, דערונטער דער אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר דער שעף פון דיפּלאָמאַטישען פּראָטאָקאָל און דער פּרעזעס פון דער פּויליש־אַמעריקאַנישער האַנדעלס־קאַמער. טשעמבערלען און לעווין האָבען זיך געזעגענט מיט די אַנוועזענדע און זענען אָפּגעפלויגען אין דער ריכטונג קיין ציריך אין דער בעגלייטונג פון 3 מיליטערישע אַעראָפּלאַנען און 1 אַעראָפּלאַן פון „אַעראָלאָט".

* * *

אויפ'ן פליה־פּלאַץ איז געקומען צו אַ קליינעם אינצידענט. אַ פּאָליציאַנט האָט פון טשעמבערלען'ען פערלאַנגט דעם פּאַס, וועלכען יענער האָט אָבער נישט געהאַט ביי זיך. ס'האָט זיך אַריינגעמישט דער שעף פון פּראָטאָקאָל און האָט דעם אינצידענט ערלעדיגט.

* * *

אין אַ געשפּרעך מיט אַ זשורנאַליסט האָט טשעמבערלען דערצעהלט, אַז וועגען פּוילען איז ער געוואָויר געוואָרען ערשט נאָך דעם קריג. אין וואַרשאַ האָט איהם צומייסטען איבערראַשט די גרויסע צאָהל פערד־דראָשקעס: אַזעלכעס האָט ער נאָך נישט געזעהן.

* * *

צו געזעגנען זיך מיט די לופט־פליהער האָט דער צענטראַלער סוחרים־פעראיין געשיקט 2 פאָרשטעהער.

נאָך א „ברודער" פון וואַיקאָוו'ן.

פּויזען, 28. (טעלעפאָניש). אין 8 טען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט איז געקומען אַ געוויסער יאַן נאַבליק און געפאָדערט, אַז די פּאָליציי זאָל איהם שיצען פאַר אַן אַנפאַל פון רוסישע מאָנאַרכיסטען, וועלכע ווילען איהם דערמאָרדען, ווייל ער איז אַ ברודער פון וואָיקאָוו'ן.

נאַבליק'ן האָט מען אָבגעפיהרט אין אַ משוגעים הויז, ווייל ער האָט אַרויסגעוויזען סמנים פון אומנאָרמאַלקייט.

אַרויסגע'גנב'עט 80 רעוואָלווערן.

לעמבערג, 28 (טעלעפאָניש). אין דעם געוועהר־לאַגער פון דמיטראַק אויף דער לעניאָנען־גאַס האָבען זיך איינגעריסען אומבעקאַנטע און האָבען צוגענומען 80 רעוואָלווערן און אַ גרויסע צאָהל קוילען.

ס'איז פאָרהאַן אַ חשד, אַז די גנבה האָבען אויסגעפיהרט נישט קיין פּשוט'ע גנבים. אין דער אויספאָרשונג בעטייליגט זיך די פּאָליטישע פּאָליציי.

פּראָפ. חיים ווייצמאַן

אלס גאַסט פון דער דייטשער רעגירונג.

בערלין, 28 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע אויפנאַהמע לכבוד ד"ר חיים ווייצמאַן, וועלכער ווילט אין בערלין, די אויפנאַהמע איז פאָרגעקומען ביים דעפּאַרטאַמענטס־דירעקטאָר פון אויסערן־מיניסטעריום פאָן ריכטהאָפען.

אין אָוונד איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג ביים דירעקטאָר פון דער „דייטשער באַנק" אָסקאַר וואַסערמאַן. אין דער פערזאַמלונג האָבען אָנטייל גענומען אַ רייה אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען פון דייטשלאַנד, פּראָפ. ווייצמאַן האָט רעפערירט וועגען פערשידענע פּראָבלעמען פון ארץ־ישראל־אויפבוי.

בערלין, 28 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) דאָ איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ זיצונג פון פּראָ־פּאַלעסטינאַ־קאָמיטעט, אויף דער זיצונג איז אַנוועזענד געווען ד"ר חיים ווייצמאַן, פּרעזידענט פון דער זיצונג איז געווען דער געוועזענער דייטשער באָטשאַפטער אין אַמעריקאַ גראַף בערנסדאָרף, מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען דער דייטשער בילדונגס־מיניסטער פּראָפ. בעקער און דער פאָר־זיצענדער פון „בני ברית" ראַבינער בעק.

ד"ר ווייצמאַן איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ גרויסער רעדע, אין וועלכער ער האָט אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג, אַז דאָס ענגלישע פאָלק וועט האַלטען וואָרט ביים רעאַליזירען דאָס אויפבוי־ווערק פון יודישען פאָלק אין ארץ־ישראל.

קאָנגרעס פאַר פרויען־ און קינדער־שוץ

האָט זיך געעפענט אין לאָנדאָן.

לאָנדאָן, 28 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) היינט האָט זיך געעפענט דער 7 טער קאָנגרעס פאַר פרויען־ און קינדער־שוץ. עס זענען אַנוועזענד פיל דעלעגאַטען. מיט אַ גרויסער רעדע איז אַרויסגעטרעטען דער רב הכולל פון ענגלאַנד ד"ר הערץ. צום אָרגאַניזאַציע־קאָמיטעט געהער אויך ה' מאָנטעפיאָרע.

העלדישע טאַט פון א סטודענט

ראַטעוועט א קינד פון א ברענענדיגער שיף.

דאַנציג, 28 (טעלעפאָניש) נעכטען אַרום 1 ביי טאָג האָט אינ'ם פאָרט באַסיען אויפגעריסען דער בענזין־רעזערוואָאַר פון מאָטאָר־שיף „פאַלקע". די דאָזיגע שיף האָט געשמוגעלט שפּירט. דער מעכאַניק איז בעת'ן אויפרייס אַרויסגעשליידערט געוואָרען פון שיף אויפ'ן ברעג און דער'הרג'עט געוואָרען אויפ'ן אָרט. עטליכע מענשען זענען שווער פערוואונדעט. צוויי פרויען, וואָס האָבען זיך בעת'ן אויפרייס געפונען אויף דער שיף, זענען אַרויסגעשפּרונגען אויפ'ן ברעג, וועלענדיג ראַטעווען זיך דאָס לעבען. אין קאַיוטע איז פערבליבען אַ קינד. באַלד נאָכ'ן ערשטען אויפרייס איז אַ פּוילישער סטודענט פון דאַנציגער פּאָליטעכניקום יאַרמולאָוויטש אַריינגעשפּרונגען אויף דער שיף אַרויסגעכאַפּט פון קאַיוטע דאָס קינד און איז דערמיט אַרויס. באַלד איז פאָרגעקומען דער צווייטער אויפרייס און די שיף איז אונטערגעגאַנגען.

פון דעם אויפרייס זענען 2 פערזאָן גע'הרג'עט געוואָרען און 4 שווער פערוואונדעט.

א קינדער־מערדערין

ווערט בעשולדיגט אין ערמאָרדען איהרע 11 קינדער.

אין שוואַרצוואַלד, אין אַ שטעטעל וואַלדסהוט איז פאָרגעקומען אַ סענסאַציאָנעלער פּראָצעס געגען דעם פאָר־פאָלק שטיגעלער, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען, אַז זיי האָבען דערמאָרדעט אַלע זייערע עלף קינדער דורך סיסטעמאַטישען אויסהונגערען זיי. די קינדער זענען אַזוי אָפּגעשוואַכט געוואָרען, אַז זיי זענען דערנאָך אַלע אויסגעשטאָרבען.

דער פּראָצעס איז פאָרגעקומען פאַר געשוואָירענע ריכטער. בעת'ן פּראָצעס איז דערוויזען געוואָרען, אַז די פרוי האָט דערמאָרדעט איהר לעצט קינד און זי איז פער'משפט געוואָרען אויף 7 יאָהר שווערע תפיסה, דער מאַן פון די איבריגע קינדער איז נישט דערוויזען געוואָרען, דער מאַן איז צוליב מאַנגעל אין בעווייזען בעפרייט געוואָרען.

ווייטערדיגע רעזולטאטען פון די זונטאגדיגע וואהלען צו די שטאט־ראטען.

אין מינסק־מאַזאָוויעצק.

ליסטע נומ' 2 פּ. פּ. ס. – 358 שטימען – 2 מאַנדאַטען; ליסטע נומער 3 עקסט לינקע 1000 שטימען – 6 מאַנדאַטען; ליסטע נומער 4 אָרטאָדאָקסע – 366 שטימען – 2 מאַנדאַטען; ליסטע 5 פּילסודסקיסטען – 294 שטימען – 1 מאַנדאַט; ליסטע נומ. 6 – רעכטע פּ"צ – 264 שטימען – 1 מאַנדאַט; ליסטע נומ. 7 – ציוניסטישע האַנדווערקער – 494 שטימען – 2 מאַנדאַטען; ליסטע נומער 8 – דעמאָקראַטישער בלאָק – 335 שטימען – 2 מאַנדאַטען און ליסטע נומער 10 ענדעקעס 1419 שטימען און 8 מאַנדאַטען.

אין ציעכאַנאָוו.

צום שטאָדט־ראַט זענען אויסגעוועהלט געוואָרען: 4 קאָמוניסטען, 1 פון פּ.פּ.ס. 1 פון בונד. די יודישע בירגערליכע פעראייניגונג האָט בעקומען 2 מאַנדאַטען. די יודישע קליינהענדלער־1 מאַנדאַט. די ליסטע פון דער יודישער נאַציאָנאַלער פעראייניגונג 4 מאַנדאַטען און די קריסטליך־נאַראָדאָווע פעראייניגונג–11 מאַנדאַטען.

קאָברין.

אין קאָברין האָבען פיגורירט 9 ליסטעס, דערונטער גאַנצע 7 יודישע, איין פּוילישע און איין רוסישע.

די יודישע ליסטעס האָבען פון דער אַלגעמיינער צאָהל פון 24 מאַנדאַטען בעקומען 15 מאַנדאַטען: ציוניסטען 4 מאַנדאַטען. סוחרים–3 מאַנדאַטען (צווישען די אויסגעוועהלטע סוחרים זענען פאַרהאַן 2 ציוניסטען). אונפּאַרטייאישע יודען–3 מאַנדאַטען (דערונטער איין ציוניסט). אָרטאָדאָקסען–3 מאַנדאַטען. די האַנדווערקער–איין מאַנדאַט און רעכטע „פּועלי־ציון"–איין מאַנדאַט. די בונדישע ליסטע האָט קיין איינציגען מאַנדאַט נישט בעקומען.

פּראַזשניש.

סך־הכל זענען בשעת די וואַהלען אָפּגעגעבען געוואָרען 3,427 שטימען.

די ציוניסטישע ליסטע האָט בעקומען 239 שטימען און 2 מאַנדאַטען. דער בלאָק פון אַגודה, מזרחי, סוחרים, קליינהענדלער א.אַ. האָט בעקומען 255 שטימען – 2 מאַנדאַטען. דער „בונד" – 188 שטימען – 2 מאַנדאַטען. לינקע „פּועלי־ציון" – 103 שטימען – אָהן אַ מאַנדאַט. רעליגיעזע יודען – 160 שטימען – איין מאַנדאַט. די פעראייניגטע פּוילישע ליסטע (פון די ענדעקעס ביז פּ.פּ.ס.) – 2991 שטימען, 17 מאַנדאַטען. לינקע פּ. פּ. ס. – 93 שטימען, – אָהן אַ מאַנדאַט.

ראַדזימין.

סוחרים און ציוניסטען – 7. האַנדווערקער – 2, לינקע פּועלי־ציון – 1, פּ.פּ.ס. – 3, ענדעקעס – 11.

רופּין.

יודישער־בלאָק – 9; בונד – 1; לינקע פּועלי־ציון – 1; פּילסודסקיסטען–6; כיענע – 6; דייטשען – 1.

שערפּץ.

פּוילישע אַרבייטער – 6; בונד – 2; יודישער בלאָק – 4; כיענע - 10; לינקע פּועלי ציון – 1; אגודה 1.

ושיכלין.

פּ.פּ.ס. – 4; לינקע – 2; רעכטע פּועלי ציון 1; כיענע – 11; יודישער בלאָק – 4. לינקע פּועלי־ציון–2.

מיעכאָוו.

יודישער בלאָק – 9; האַנדווערקער – 2; פּ.פּ.ס. – 4; כיענע - 9.

צום אָפּפאָהרען פון אונזער פריינדין
רעגינאַ פּרזשעדבורסקאַ
קיין פּאַלעסטינאַ ווינשען מיר איהר אַ גליקליכע רייזע און אַ בליהענדע צוקונפט.
מנחם אורבאַך
און חיים שמולעוויטש.
762

מאַסאַזש־און הייל־גימנאַסטיק־שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89
רוקענביינער־פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען־שמערצען, פעטזוכט, אַרטרעטיזם, שפּיתל־פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פּויזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פרי ביז 8 אָוונט.
פּרייזען ביליגע! בעקוועמע אָפּצאָהלונג

בעקאַנטמאַכונג.
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דעם ג' פּובליקום, אַז ס'איז ערעפענט געוואָרען
א פעלץ־וואַרען־געשעפט
און קירזשנער־ווערקשטעל א. נ.
„ALASKA" פּעטריקאַווער 19
אונזער לאַגער איז פערזעהען מיט אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע פוטערס.
מיר עמפּפעהלען זיך העפליכסט דעם ג' פּובליקום און צייכנען זיך:
פעלץ־געשעפט „ALASKA"
19 פּעטריקאַווער 19.
766

א גרויסער ערשטקלאַסיגער
פראַנט־לאָקאַל
פּאַרטער, אין צענטרום פון שטאָדט מיט אַ גאַנצער איינריכטונג (רעגאַלען מיט קאָנטאָרקעס), געאייגענט פאַר אַ מאַנופאַקטור־לאַגער
איבערצוגעבען פון זאָפאָרט.
אָפערטען אין פּרעסע־ביוראָ „BIP" צעגעלניאַנאַ 40.
767

וואָ־נט וועגען אייער געזונד!
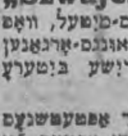
די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" (מיט דער מאַרקע „Kogut") זענען ענטשפּרעכענד ביי מאַגען־קראַנקהייטען קישקעס, אַבסטרוקציעס און גאַל־שטיינער.
„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"
זענען אַ מילד און נאַטורעל דורכרייניגונגס־מיטעל, וואָס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס־אָרגאַנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצאַרישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אַנ'אַפּעטיט.
צו פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעקאַרסקים אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפּט־סקלאַד איז די אַפּטייק פון
A.Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען אַרויס אַמווייניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען).
1402

לעווין דער לופט-מענש.

קיין ג־ויס נחת פון עולם הזה האט נישט, ביי דער איצטיגער צייט, די מענשהייט; דעריבער; אז עס מאכט זיך א שטיקעל פאפולערע גלענצנדהייט, אז דער רבונו של עולם א שטיגער, שיקט צו א פאר דרייסטע מענשען, וואס זיינען מרעיש עולם מיט זייער בעוואגטקייט — מאכט מען א יומא דפגרא'לע: שאלען די טראמפייטען פון נצחון, פלאטער'ן די בלומען פון דעם איידעלען מין צו די לופט-העלדען, און סיי אמעריקע, סיי איירפא יובעלט.

— איבערגעפלוינען דעם אטלאנטישען אקעאן...

זעלבסטפערשטענדליך זיינען אנגעמעלט פאר דעם ערפינדער פון עראפלאן גופא, נישט געמאכט געווארען אזעלכע טריאומפאלע בעגעגענישען, ווי פאר די העלדישע לופט-פליהער...

זעלבסטפערשטענדליך האט נישט סאלסטאי בשעתו, נישט ראלאן און איינשטיין שפעטער, געהאט בעגעגענישען אזעלכע אויסדרוקען פון התפעלות מצד דער ענטוזיאסטישער מענשהייט, ווי עס האבען די לעצטע וואכען געהאט די לופט-פליהער לינדבערג, טשעמבערלען און לעווין.

זעלבסטפערשטענדליך איז אויך, אז נישט ראלאן וועט ווערען קונסט מיניסטער אין פראנקרייך, נישט איינשטיין — בילדונגס-מיניסטער אין דייטשלאנד, אבער דאס, אז לינדבערג האלט ביי ווערען אוויאציע מיניסטער פון די פאראייניגטע שטאטען — דאס איז קרוב לאמת.

א מיניסטער איז דאך א „קאפ-זאך“, און אז א קאפ-זאך איז א — פילאט...

האט גאט געהאלפען, איז אויך ליהודים היתה אורה — אויך מיר האבען זיך געוואלט פרעהען מיט דער אלגעמיינער גרויסער שמחה, וואס צווישען די דריי איז אויך דא דער יוד לעווין, און מיר האבען זיך געפיהלט, אלס מחותנים, ווי למשל, ביי א זיג פון... ווינער „הכוח“ — איז געקומען טשעמבערלען און לעווין קיין ווארשא, און דער צווייטער, דער „ברודער לעווין“ פון יענער זייט ים האט אונז אפ געגאסען מיט א שעפעל קאלט וואסער.

לא דובים ולא יער — נישט געשטויגען און נישט געפלויגען! — ער האלט זיך גארנישט פאר קיין יוד, און ער וויל פון יודישקייט גאר נישט וויסען...

ער איז געפלויגען איבער'ן ים, פער-שטעהט איהר מיך, אלס אמעריקאנער, און דאס איז אלץ, וואס ער האט צו זאגען דעם יודישען זשורנאליסט, וואס אינטערוויואירט איהם.

אז דערזעלבער יודישער זשורנאליסט פרעגט איהם ווייטער — זעהט דאס גע-שפרעך אויס אזוי:

— אייערע עלטערן האבען בעשטע-טיגט אין דער יודיש-אמעריקאנער פרע-סע, אז זיי זיינען געבוירען געווארען אין ווילנער קאנט און זיינען פון דארט אפגעפאהרען קיין אמעריקא...

— איך ווייס נישט, וואו זיי זיינען געבוירען געווארען און דאס אינטערע-סירט מיך אינגאנצען נישט.

— אלזא, ווילט איהר נישט רעדען מיט אונז אלס מיט יודען?

— ניין!

אין דער ווארשאווער יודישער זשור-נאליסט געבליבען ענטוישט, און מיט איהם — זיין בידנער לעזער...

ס'איז באמת א פערדראסיגע זאך, וואס א יוד א פאסאזשיר, מיט וועלכען מען האט זיך אזוי געצאצקעט אין דער אלוועלטליכער יודישער פרעסע — האט זיך ארויסגעוויזען פאר אזא שוואכען יודען און ממילא שוואכען מענשען...

מעהר פעדדרוס וואלט אבער געווען, ווען אזא מענש, ווי איינשטיין פערבע-האלט זיין יודישקייט.

ווייזט אבער אויס, אז דעם לעצטען האט ארויסגעבראכט דאס אלטע אייביג-יונגע יודישע פאלק, און דער מיסטער פשארלז לעווין — איז געבוירען געווא-רען פון דער בלויזער לופט, ווארום ער לייקענט דאך שיער נישט אין זיין טאטע-מאמע.

יודען זיינען טאקע ס'רוב, צוליב זייער גורל, לופט-מענשען.

עס איז אבער דא א מין מענש ביי יודען, וואס איז ענטשטאנען פון לופט און איז בלויז לופט, ווען ער איז זיך אפילו מתעסק מיט אזא הויכען ענין ווי לופט-פליהעריי, איז — אפגעהיטען זא-לען מיר ווערען פון אזעלכע יודען!

מ. ז.

ווי האלט עס מיט דער אמעריקאנער הלואה

די אפיציעלע קאמוניקאטען און נישט-אפיציעלע ידיעות האבען זיך א לענגע-רער צייט געצרדט מיט א זיכערקייט, אז די אמעריקאנישע הלואה ווערט פינאליזירט, ס'איז נישט קיין שום ספק אז די אלע ידיעות זיינען געווען אמת'ע. אויף וויפיל מ'האט געקענט דרינגען פון די פרעסע-ידיעות, איז נאר געבליבען דאס פעסטשטעלען פון פראצענט-זאץ און עמיסיע-קורס, אונ-טערשרייבען דעם קאנטראקט און רע-אליזירען די הלואה אויפ'ן איגטערנא-ציאנאלען מארק.

צום סוף איז דער קאנטראקט נישט אונטערגעשריבען געווארען און דער גאנצער ענין הענגט אין דער לופט. די דאזיגע לאגע האט, נאטירליכערווייז, ארויסגערופען א געוויסע דענערווירונג ביי דער געזעלשאפט.

מיט וואס זאל מען פערטייטשען דעם פאקט פון נישט אונטערשרייבען דעם קאנטראקט? די אונמעגליכקייט פון אינטערשרייבען דעם קאנטראקט אין איצטיגען מאמענט איז געקומען פון ביידע זייטען, די פוילישע רעגירונג האט געהאט בעשטעמטיגט די הלואה אויף 7 פראצענט יעהרליך ביי א עמי-סיע-קורס פון 92. דאס זיינען זעהר גו-טע בעדינגונגען, אבער ביי דער איצ-טיגער ירידה פון אלע אויסלענדישע פאפירען אויפ'ן אמעריקאנישען געלד-מארק וואלט געווען אונמעגליך צו לאנ-קירען די הלואה פאר פוילען אין אמע-ריקע, א חוץ ווען די פוילישע רעגירונג וואלט איינגעגאנגען אויף אזעלכע אונ-גינסטיגע בעדינגונגען, וועלכע מ'קען דערגרייכען ביי דער איצטיגער אונ-גינסטיגער לאגע אין אמעריקא.

די הלואה ווערט דאך נישט געגעבען דורך די באנקירען, זיי זיינען נאר די פערמיטלער. די הלואה ווערט אויסגע-קויפט דורך דעם ברייטען פובליקום, וועלכע צאהלט פאר אזעלכע פאפירען, לויט'ן קורס פון דער בערזע; וואלט מען איצט די פוילישע הלואה-אבליגאציעס ארויסגעלאזען אויפ'ן מארק, וואלט די הלואה בכלל געליטען א גרויסע מפלה.

די ירידה פון די אויסלענדישע ווערט-פאפירען אויף דער אמעריקאנער בער-זע דערקלערט זיך קודם-כל מיט די לעצטע פאליטישע געשעהענישען אין איירפא. דאס איבעררייסען די דיפלא-מאטישע בעציהונגען צווישען ענגלאנד און די סאוויעטען, דער אלבאניש יוגא-סלאווישער קאנפליקט, פון וועלכען ס'האט געשמעקט מיט מלחמה, דאס ער-מארדען פון וואיקאוו'ן, וואס האט גע-קענט ברענגען צו א רוטיש-פוילישען צוזאמענשטויס. דאס זיינען אלץ געווי-געגדע מאטיווען דערצו, אז דער דורכ-שניטליכער אמעריקאנער זאל נישט וועל-לען ריזיקירען זיין אפגעשפארט געלד דורך קויפען אבליגאציעס פון איירא-פעאישע מלוכות. אויך די באנקירען ווילען נישט פערלירען דעם צוטרוי ביי זייערע קליענטען דורך איינרעדען, אז זיי זאלען די דאזיגע פאפירען קויפען.

צו דעם זיינען נאך צוגעקומען ריין-ווירטשאפטליכע מאמענטען: מ'רעדט וועגען א נייעם ווירטשאפטליכען קרי-זיס אין איירפא, און פון דער צווייטער זייט האט זיך נאך דער קאטאס-טראפע אין מיסיסיפי פערשטארקט דער אינערליכער בעדערפעניש אין געלד אין אמעריקא.

די פוילישע רעגירונג האט דעריבער געפונען פאר נויטיג אין איצטיגען מא-מענט, טאקע אונטערצושרייבען די הלואה, אבער זי נישט ארויסלאזען אויפ'ן מארק, נאר ווארטען אויפ'ן גינסטיגען מאמענט.

ס'איז זעלבסטפערשטענדליך, אז דער פאקט, וואס וועט א געוויסע צייט נאך דויערען ביז די הלואה וועט קומען קיין פוילען, וועט זיך שלעכט אפרופען אויף דעם גאנג פון די ווירטשאפטליכע בעציהונגען אין פוילען. עס ווערט אק-טועל די פראגע פון פערבעסערען דעם האנדעלס-בילאנס, און אנגעהמען מיט-לען דערצו. ס'וועט מוזען נעמען נאכ-אמאל אדורכשטודירט ווערען דער מלוכה-בודזשעט און די פאזיציעס, אין וועלכע ס'קענען געמאכט ווערען אפ-שפארונגען.

נאך אזוי פיל רעדען און ווארטען אויף דער אמעריקאנער הלואה, איז די איצטיגע לאגע פאר דעם ברייטען עולם טאקע אן ענטוישונג, אבער ס'איז גלייכער, ווי די הלואה זאל האבען א דורכ-פאל, און זאל האבען אזא אויסזעהען ווי די הלואות בימי גראבסקי.

יודישע נייעס.

אבהלאנג פון מארד פון מכבי-מיטגליד אין ליטע.

קאוונע. (י.ט.א.) די צענטראלע פון מכבי אין ליטע האט פראקלאמירט 2 וואכען טרויער צוליב דער ערמאר-דונג פון יורבורגער מכביסט משה העסקעלעוויטש, וועלכען א ליטווישער ספארטסמאן האט ערמארדעט בשעת'ן שפיל. דער „מכבי“ האט זיך געווענ-דעט צו דער מאכט, אז דער מערדער זאל ווי גיכער בעשטראפט ווערען. אין גאנץ ליטע ווערען איינגעארדענט אין די מכבי-אפטיילונגען טרויער-מיטינגען.

נייע אייזענבאהן-ליניע צווישען באגדאד און חיפה.

ירושלים. (י.ט.א.) די רעגירונגס-אינזשיניערען זיינען איצט בעשעפטיגט מיט אויסמעסטונגס-ארבייטען אין עמק הירדן. ווי מען רעכנט שטעהען די דאזיגע ארבייטען אין צוזאמענהאנג מיט די פלענער צו בויען א נייע איי-זענבאהן ליניע צווישען באגדאד און חיפה.

אין מאסקווע ווערט געבויט א נייע שוהל.

מאסקווע, (י.ט.א.) אין מארינע-ראשטשע (א פארשטאט אין מאסקווע) איז מען צוגעטרעטען בויען א נייע גרוי-סע שוהל, וועלכע וועט אפקאסטען ארום 20,000 גאלד-רובל. 15,000 רובל איז שוין געזאמעלט געווארען.

בילדער פון יודישען לעבען אין עסטרייך.

גלייכען צו משה רבינו און צו פרידריך שילער. — פראנץ ווערפעל און די שבת'דיגע פיש. — די יודען זיינען כפרות. — די אויסשטעלונג „וויען און די וויענער“.

(א בריף פון וויען).

אין וויען גייט ארום א כאראקטע-ריסטישער וויץ איבער א געוויסען סארט ראבינער, וועלכע קענען ווייניג דייטש און נאך ווייניגער העברעאיש.

א קליינע קהלה האט געמאכט א קאנ-קורס אויף א ראבינער. עס האבען זיך געמעלדען א סך אנגעזעהענע קאנדידא-טען מיט און אן צייגענישען. די קהלה האט בעקומען אינפארמאציעס ביי ספע-ציעלע אויסקונפט-אינסטיטוציעס איבערן כאראקטער און די קענטעגישען פון די קאנדידאטען. איבער איין ראבינער-קאנדידאט איז געקומען די אינטערע-סאנטסטע אינפארמאציע: „דער קאנדי-דאט ווערט געגליכען צו משה רבינו און צו פרידריך שילער“.

די קהלה האט פון אלע קאנדידאטו-רען אויסגעקליבען די סאמע אינטערע-סאנטע, בעשעפטיגענדיג צום פארשטע-לען זיך פאר'ן ראש הקהל דעם בעריהמ-טען ראבינער, וועלכער איז א סינטעז פון משה רבינו און פון פרידריך שי-לער.

דער ראבינער האט זיך פארגעשטעלט אלס הארבער עם-הארץ. נישט קיין תורה און נישט קיין כחוה. דעם קהלה-פאר-שטאנד האט שטארק פערדראסען די פאלשע אינפארמאציע פון אויסקונפט-ביורא און אנגעפרעגט עקספערטען, ווי אזוי זיי האבען געקאנט מאכען אזא גראבען טעות. די אינפארמאציע האט געדארפט זיין פאר יעדען קלאר פער-שטענדליך: דער דאזיגער ראבינער קען אזוי פיל דייטש ווי משה רבינו און אזוי פיל העברעאיש ווי פרידריך שי-לער.

אין אסימילאטארישע קרייזען פון עסטרייך גייט ארום א ווערטעל: „די שבת'דיגע פיש-יויך איז שטארקער פון עוואנגעליום“. די טעג האט דער וואונ-דערבארער וויץ געפונען א זעלטענע בעשטעטיגונג דורך א כאראקטעריסטי-שען אנעקדאט.

עס איז געווען א פרייטאג-צונאכטס נאך דער בעריהמטער פרעמיערע פון פראנץ ווערפעלס „פוילוס צווישען יו-דען“ אין ווינער בורג טעאטער. נאך דער געלונגענער אויפפיהרונג, וואו דער דיכטער איז פיל מאל ארויסגערופען גע-ווארען פון פיין-געבילדעטען פובליקום, כדי איהם צו מאכען גרויסע אוואציעס, איז פראנץ ווערפעל געווען אין א גע-הויבענער שטימונג. ער האט פערבע-טען עטליכע פריינד אויף א פיקאנטען אווענד-ברויט, וועלכעס האט געזאלט ווערען א בעזונדערס פיינע סעודה. צווישען די פערבעטענע זיינען געווען אויך עטליכע קריסטליכע חברים-ליטע-ראטען, פראנץ ווערפעל האט אלעמען ארייגעפיהרט אומבעוואוסט אין א גו-טען יודישען רעסטאראן. דער שווע-רער קאנפליקט צווישען יודענטום און קריסטענטום אין ווערפעלס נייעסטער דראמע האט געדארפט פראקטיש זיך פערענדיגען אין א הארמאנישער פריינד-שאפט צווישען שאפענדע יודישע און קריסטליכע דיכטער ביי א שבת'דיגער סעודה.

דער שריפטשטעלערישער חברותא זיינען געפעלען געווארען די שבת'דיגע מאכלים. פראנץ ווערפעל אליין האט זיך מיט בעזונדערער הנאה פערטיפט אין די פיש און אין דער מלכות'דיגער רעגדעל-יויך פון פרייטאג-צו-נאכטס, זיפ-צענדיג פאר זיינע קריסטליכע חברים, אז צו דער וואונדערבארער סעודה פעהלט נאך דער אריגינעלער קידוש נאך קבלת שבת.

צו מארגענס האט די גאנצע ווינער פרעסע זיך צושריבען גרויסע פעליע-טאנען איבער דער גלאנצפולער אויפ-פיהרונג פון ווערפעלס דראמע. די קא-טוילישע צייטונגען האבען שוין גאר געטריפט מיט האניג איבער דער גע-וואלדיגער קריסטליכע פיעסע, איינרע-דענדיג דעם עולם, אז די אויבערשטע טענדענץ פון דער דראמע איז א שיר-השירים איבערן קריסטענטום. אפילו מיט קיין ווארט נישט דערמאנט, אז פראנץ ווערפעל איז א יוד, דערצו נאך א ציוניסט.

אין זעלביגען טאג האט פראנץ ווער-פעל געטראפען א בעקאנטען קריסטלי-כען דיכטער-חבר און זיך צושמועסט איבער דער ליטעראטורישער קיבעראפאר-ניע. דער קריסטליכער פאעט האט איהם געגעבען א שמאך: „איך האב היינט געלייענט די רעצענזיעס אין דער קא-טוילישער פרעסע, געכטען ביי דער סעודה האב איך זיך פערטיפט אין איי-ער עבודה פיים שבת'דיגען עסען. צווי-שען יודען בין איך געווען, רבן גמליאל האב איך געזעהן; עס האט נאר גע-פעהלט אייער פוילוס, ער זאל מאכען קידוש. אנ'עברה אייער מיה, ה' ווער-פעל, אפילו נישט קיין זכר פון קריס-טענטום...“

א וואל בילדער אלס כאראקטעריסטיק פון א געוויסען מיל דעמאראליזירטער יודישער יוגענד.

גאנץ וויען איז אויפגערודערט, ווער-טענדיג אויפ'ן וואהל-רעזולטאט צום פאר-לאמענט און די אנדערע געזעצגעבענ-דיגע קערפערשאפטען. צווישען דעם מיליאן מענשען אויף די גאסען שטייען אויך מחנות יודען, אנטגעגענלויפענדיג יעדען אנגעקומענעם פון שטאטישען צענטער מיט נייגעריגע אויגען, צי איז דער יודישער קאנדידאט געוועהלט און ווי גרויס עס איז די מפלה פון די אנ-טיסעמיטישע פארטייען. פלוצים הערט זיך א שאלענדיגע יונגע שטימע פון א יודישען בחור, אן וועמענס דייטשען לשון מען דערקענט תיכף, אז ער שטאמט פון א מזרח-יודישער פאמיליע. ער דער-קענט זיין פאטער פון ווייטענס און שרייט מיט א טריאומפירענדיגען קול איבער'ן גאנצען גאס: „פאטער, די יו-דען זינד כפרות“!

דאס יודישע בחור'ל האט נישט אנ-דערש געקאנט אויסדריקען זיין שמחה איבער דער מפלה פון ציוניסטישען קאנדידאט ווי מיט אנ'אנטיסעמיטישען וויץ, די יודישע וועהלער האבען גע-שלאגען כפרה מיט'ן גאנצען יודישען וואהל-צעטעל.

וויען האט אצינד איינגעריכט פאר דער וועלט א בעריהמטע אויסשטעלונג „וויען און דער ווינער“. די גאנצע טוי-זענד-יעהריגע ענטוויקלונג פון דער שענסטער שטאט אין דער וועלט ווערט בעוויזען אין עכט ווינער געשמאקפולען סטיל אויף אלע געביטען פון נאטור און קולטור. אנ'אריגינעלע אויסשטע-לונג, וועלכע האט נישט איהרס גליי-כען אין דער גאנצער וועלט.

איז אין דער אויסשטעלונג פארגאן פון פויגעלמילך. אפילו וואס מען האט אמאל געגעסען אין וויען און ווי אזוי מען האט געשלאפען און זיך אנגעטאן אין די פערשידענע צייטען. בלויז פון יודישען וויען פעהלט א יעדע פראדיצ-יע, גלייך ווי דאס ווינער יודענטום וואלט נישט פערמאגט קיין שום גע-שיכטע אין אלט-וויען, ווייזענדיג דער וועלט נאר עטליכע קלייניגקייטען פון איצטיגען יודישען דור. פערשטעהט זיך,

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

ניער פאלקסבלאט
29 יוני 1927.

דאס לאדזשער לעבען

ניער פאלקסבלאט
29. יוני 1927.

29	יוני
מיטוואך	זון-אויפגאנג 3.41
כט	זון-אונטערגאנג 7,25
סיון תרפ״ז	לענג פון טאג 14, 12

ווייטערדיגע אקציע צו רעגולירען חתונה-אקטען און געבורט-מעטריקעס

נעכטען זענען געקומען הונדערטער פעראינטערעסירטע אין ראבינאט-קאנצעלאריע.—ראבינאט און קהלה-פערוואלטונג באציהען זיך ניט מיט דער גאנצער ערנסטקייט צו דעם וויכטיגען ענין

גרויסער ערפאלג פון דער אינטערווענץ פון „נייעם פאלקסבלאט".

מיר קעהרען זיך ווידערמאל צוריק צו דער פראגע וועגען רעגולירען די דאקומענטען, וואס זענען שייך די פאמיליען-פערהעלטנישען ביי דער ארימער יודישער באפעלקערונג.

מיר טוען דאס דערפאר, ווייל מיט דעם העכסט-וויכטיגען ענין, וועלכען מיר האבען באריהרט, האבען זיך פעראינטערעסירט אלע, ווען די אינטערעסען פון די ברייטע מאסען זענען נאהענט צום הארצען: ס'האבען זיך פעראינטערעסירט עטליכע כלל-טוער, וועלכע האבען אינטערווענירט ביי דער פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע, אז דאס אויספיהרען די פעראורדנונג וועגען אוועקנעהמען די פריווילעגיעס פון דער קראנקען קאסע פאר ניט „אפיציעלע" און „לעגאלע" פרויען און קינדער. די פראגע האט די בעסטע שאנסען ערלעדיגט צו ווערען צום גינסטען פון די פעראינטערעסירטע. מיט דער פראגע האט זיך נאר שטארק פעראינטערעסירט דער ציוויל-שטאנד-אמט, וועלכע גרייט צו א גרויסע אקציע, כדי צו ברענגען אין ארדנונג און רעגולירען דעם ענין.

דער לאדזשער וויצע-פרעזידענט וועט אין די נאהענטסטע טעג אויך ארויסגעבען עטליכע אינסטרוקציעס אין דער היגזיכט. ס'האט זיך פעראינטערעסירט די יודישע קהלה און דער ראבינאט, וועלכע האבען פאר אונזער מיטארבייטער ערקלערט די גרייטקייט ווי אמווייטסטען נאכצוקומען די פעראינטערעסירטע און בעקומען די נויטיגע חתונה-אקטען און געבורטס-מעטריקעס.

אבער טאקע צוליב דער יודישער קהלה און ראבינאט זעהען מיר געצוואונגען נאכאמאל צו נעהמען א ווארט אין דער אנגעווייטאגטער פראגע.

נעכטען איז געווען דער ערשטער דינסטאג, נאכדעם ווי די קהלה פערוואלטונג האט דורכ'ן „נייעם פאלקסבלאט" בארופען די אלע, וועלכע האבען נאך עד-היום ניט קיין חתונה-אקטען, אדער האבען נאך ניט איינגעמאלדען זייערע קינדער, זאלען קומען יעדען דינסטאג אין ראבינאט, כדי צו בעקומען אינפארמאציעס אדער ערלעדיגען זייערע ענינים. די קהלה-פערוואלטונג און ראבינאט האבען געראכטן פאראויסזעהען, אז אויפ'ן רוף פון „נייעם פאלקסבלאט" וועלען זיך אפרופען די טויזענדער פעראינטערעסירטע אין דעם ענין, און האבען געדארפט צוגרייטען א נעהעריגען אפאראט, כדי אלע פעטענטען אין ארדנונג צו ערלעדיגען — מ'האט דאס אבער ניט געטון.

אין ראבינאט-קאנצעלאריע זענען טאקע נעכטען געקומען הונדערטער פרויען און מענער, וואס האבען געוואלט אין ארדנונג ברענגען זייערע דאקומענטען. ס'איז אבער ניט געווען קיין שום ארדנונג און ס'איז ניט געווען אונגעגרייט קיינער, ווער ס'זאל די פעראינטערעסירטע אויסהערען. דער גמינע-סעקרעטאר ה' גאדעל און ראבינאט אנגעשטעלטער בענעט האבען געטון וואס זיי האבען געקענט, אבער זיי האבען אליין נארנישט געקענט אויפטון. דער געדראנג פון מענשען איז געווען א גאר גרויסער און ס'איז גאר ניט געווען צוגעגרייט.

וואלט מען שוין ווי ס'איז געקענט ערלעדיגען עטליכע צעהנדליג מענשען, האט אבער דער דיזשורירענדער רב, דערוויסענדיג זיך, אז אין דער קהלה זענען פאראן אזוי פיל פעטענטען, אנטלעפאנירט, אז ער וועט איננאנצען ניט קומען, און ער האט טאקע אזוי געטון. ער איז נעכטען ניט געקומען אין ראבינאט-קאנצעלאריע און די הונדערטער מענשען זענען אוועק מיט גארנישט.

פרעגט זיך דאך א שאלה. צו וואס הייסט די קהלה-פערוואלטונג די דאזיגע מענשען קומען, אויב אין דער קאנצעלאריע איז נישטא ווער ס'זאל זיי ענטפערען? און ווייטער, צי איז טאקי די פראגע אזוי ווייניג וויכטיג און צי ליגט זי ניט אין דער קאמפעטענץ פון דער לאדזשער יודישער קהלה-פערוואלטונג, ווען די לעצטע ווילען אפקומען בלויז מיט ערקלערונגען אין דער פרעסע און ניט באמת העלפען טויזענדער אומגליקליכע יודען.

ביז דעם נאהענטסטען דינסטאג מוז די קהלה-פערוואלטונג און דער ראבינאט אויסארבייטען א געוויסען מאדוס, ווי אזוי אלע, וואס מעלדען זיך זאלען אין דעמועלבען טאג ערלעדיגט ווערען און ס'זאל די פעטענטען ניט מיאוס ווערען דאס שטעהען און נאכאמאל געהען, אזוי ארום ווילען זיי ווי פריהער רעזיגנירען צו ברענגען אין ארדנונג זייערע דאקומענטען.

מיר ווילען ברענגען דא גאר עטליכע בילדלעך פון צווישען די, וואס האבען זיך נעכטען געווענדעט אין דער קהלה.

שטעהט זיך א גאנץ אלטיטשקע פרוי פון א יאהר 70, מיט א פאק פאפירען אין דער האנד און בעט זיך ביי יעדען מענש וואס זי זעהט, וואס זאל אך פון?

— וואס דארפט איהר באבעשי פרעגען איך?

— איך האב ניט געהאט קיין חתונה אקטען מיט מיין מאן ע"ה. איך האב געהאט איין-איינציגע טאכטער איז זי בכלל ניט געווען געמאלדען און זי האט פערשטעהט זיך חתונה געהאט, אהן אקטען, האט געהאט 2 קינדער און געשטארבען. די קינדער זענען שוין דערוואקסענע, זייער טאטע איז אין אמעריקא. ווי אזוי זאל איך זיי איינמעלדען?

איצט נאך א בילדעל: א פרוי אין די מיטעלע יאהרען. מיט'ן ערשטען מאן ניט געהאט קיין אקטען און מיט איהם זיך געג'גט. מיט'ן צווייטען מאן אויך ניט געהאט קיין אקטען און ער איז געשטארבען. איצט האט זי א דריטען מאן. ווי אזוי זאל זי זיך מאכען אקטען?

א יונגעל פון א יאהר 15. א קיילעכ'דיגער יתום. זיין טאטע מאמע האבען ניט געהאט קיין אפיציעלע חתונה-אקטען. ער האט ניט קיין מעטריקע, בכלל ניט קיין שום דאקומענטען, נו, בין איך דען א ממזר? ווייגט דאס יונגעל. איך האב דאך געקענט מיין טאטען און מיין מאמען!

די אלע דערמאנטע מענשען מוז מען דאך ענטפערען. מ'מוז זיי דאך זעהען ארויסצוהעלפען פון זייער גרויס פערלעגענהייט. אוך ווען דען ליגט דער חוב, אויב ניט אויף דער יודישער קהלה-פערוואלטונג.

יער.

לאדזשער פייער-לעשער האבען זיך בעליידיגט

אויפ'ן פייערלעשער-צוזאמענפאהר אין פויזען.

(§) אויפ'ן אלפוילישען צוזאמענפאהר פון די פייערלעשער אין פויזען, האבען אנטייל גענומען מעהר ווי 1000 פייערלעשער פון לאדזשער וואיעוואודזשאפט; זיי האבען אבער אלס פראטעסט דעמאנסטראטיוו פערלאזט דעם צוזאמענפאהר, ווייל דאס פערטיילען די פריזען איז געווען טענדענציעז. די לאדזשער פייערלעשער-אבטיילונגען האבען געמאכט דעם בעסטען איינדרוק סיי מיט זייער אויסזעהען, סיי מיט זייער מוסטער-ארבייט. ביים פערטיילען די פריזען אבער האט דעם ערשטען פריז בעקומען ווארשא, דעם צווייטען בידגאשטש און ערשט דעם דריטען לאדז.

די פערטיילונג איז געווען בולט א טענדענציעזע און די בעליידיגטע לאדזשער האבען פערלאזט פויזען.

ביז 1-טען סעפטעמבער מוזען צושטעלען קוואליפיקאציעס נאר לעהרער פון רעגירונג-שולען.

אין לעצטען נומער פון „דזשענניק אוסטאוו" פון בילדונגס-מיניסטעריום, איז אבגעדרוקט א פעראורדנונג וועגען צושטעלען קוואליפיקאציעס פון לעהרער פון פאלקס שולען. די פעראורדנונג קאמענטירט דאס סיים-געזעץ וועגען טערמין פון צושטעלען די קוואליפיקאציעס אזוי, אז דער טערמין פון ערשטען סעפטעמבער 1927, איז וואס נאר די לעהרער פון מלוכה-שולען. דאגעגען פאר די לעהרער פון פריוואטע פאלקס שולען, איז נאך קיין טערמין ניט פעסטגעשטעלט געווארען.

די דאזיגע ידיעה האט א גרויסע בעדייטונג פאר פיל לעהרער פון פריוואטע פאלקס-שולען, וואס האבען נאך ניט בעוויזען זיך אויסצושטעלען וועגען די קוואליפיקאציעס.

בנין פון הערצ'ס „אכראנקע" אין רשות פון דער קהלה.

(–) ענדליך נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען און בעמיהונגען איז דאך געלונגען דער יודישער קהלה-פערוואלטונג צוריקצובעקומען דעם בנין פון הערצ'ס „אכראנקע", וועלכער איז ביז איצט געווען בעזעצט דורך דער מיליטער-מאכט.

נעכטען האבען פרנס גיימאן און סעקר. נאדעל אונטערגעשריבען דעם פראטאקאל וועגען איבערנעהמען דעם בנין און האבען פון דער מיליטער-מאכט בעקומען די שליסלען.

איצט וועט געמאכט ווערען א גרינדליכער רעמאנט און די קהלה-פערוואלטונג וועט בעשליסען, ווי אזוי דעם שטהנעם און בעקוועמען בנין אויסצונוצען.

„באנק-פאלסקי" בעגרענעצט דעם קרעדיט.

(ס) די „באנק פאלסקי" האט בעשלאסען צו בעגרענעצען די קרעדיטען פאר א רייה בענק און פריוואטע פערזאנען. די דאזיגע ערשיינונג האט זיך אפגערופען אויף די בענק, וועלכע האבען אויך אנגעהויבען מאכען געוויסע שוועריגקייטען ביים געבען קרעדיטען.

אויב די דאזיגע פאליטיק פון קירצען די קרעדיטען זאל נאך ווייטער אנטוויקלען וועט זי ארויסרופען א רייה קאמפליקאציעס אין ווירטשאפטליכען לעבען און קען ברענגען צו דער פערקלערונג פון דער פראדוקציע.

לאדזשער סוחרים אויף א קאנפערענץ אין פינאנץ-מיניסטעריום.

(ס) לאדזשער סוחרים-ארגאניזאציעס האבען בעקומען אנ'איינלאדונג צו א קאנפערענץ אין האנדעלס מיניסטעריום. אויף דער קאנפערענץ זאלען בעהאנדעלט ווערען די מיטלען, וועלכע דארפען אנגענומען ווערען אין צוזאמענהאנג מיט'ן נעגאטיווען האנדעלס בילאנס.

די פערטרעטער פון די סוחרים-פעראיינען וועלען זיך אויך בעטייליגען אין א קאנפערענץ פון דער צענטראלער איינפוהר-קאמיסיע, כדי אויסצוארבייטען א מארוס ווי אזוי צו פערקלענערען דעם אימפארט קיין פוילען. די אימפארטערען וועלען איצט מוזען האבען האנדעלס-בכשר, און די ארגאניזאציעס, וואס וועלען זיך בעשעפטיגען מיט'ן פערטיילען די קאנטינגענטען, וועלען זיין פעראנטווארטליך פאר דער פערטיילונג און פאר די פירמעס, וועלכע וועלען די קאנטינגענטען דערהאלטען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט קומען איצט פאר בעראטונגען אין די פעראיינען.

וועגען דער געזעלשאפט „ראסיא".

א געוויסע ביורא „אמניום" אנאנסירט זיך, אז זי נעהמט איבער דאס רעכט אויסצופאדערען פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאפט „ראסיא" די קומענדע סכומים פאר די פערזיכערונגס-פאליסען.

איבערנעהמענדיג די דאזיגע אויסגאבע פערלאנגט די געזעלשאפט 20 זל. אויף הוצאות און 20 פראצ. פון דער איינקאסירטער סומע אלס בעלוינונג.

אין צוזאמענהאנג דערמיט דערוויסען מיר זיך פאלגענדעס: דאס פערמעגען פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאפט „ראסיא" איז פערזיכערט פאר די בעלי-חובות און געפינט זיך אונטער א מלוכה-פערוואלטונג. בקרוב דארף ערשיינען א פעראורדנונג פון מלוכה-פרעזידענט, וואס דארף ענדגילטיג רעגולירען די פראגע וועגען ליקווידירען די פערפליכטונגען פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאפט „ראסיא". די ליקווידאציע וועט אדורכגעפיהרט ווערען דורך מלוכה-ארגאנען און, נאטירליך, אז קיין שום געזעלשאפט צי דאס איז „אמניום", צי אנ'אנדערער וועט דערביי ניט האבען קיין שום איינפלוס

היינט - א ליקוי-חמה.

די היינטיגע ליקוי-חמה וועט מען קענען אבסערווירען אין פערשידענע ערטער אין דער צייט פון 5,21 ביז 7,21 א זייגער אינדערפריה.

אין לאדז וועט מען אמ'בולט'סטען זעהען די ליקוי-חמה 6,18 אינדערפריה.

מ'שטרייקט ווייטער אין דער „יודישער מאנופאקטור".

(!) נעכטען האט דער ארבייטס-אינספעקטאר געזאלט פארקומען א קאנפערענץ פון די ארבייטער מיט דער דירעקציע פון דער „יודישער מאנופאקטור" וועגען דעם קאנפליקט וואס האט דארט אויסגעבראכען, צוליב דעם וואס די דירעקציע האט פערארדענט, אז איין ארבייטער זאל ארבייטען אויף 6 וועבשטוהלען, אנשטאט, וואס ביז איצט האבען זיי געארבייט נאר אויף 4 וועבשטוהלען.

פון דער דירעקציע איז קיינער צו דער קאנפערענץ ניט געקומען. די ארבייטער האבען דעריבער בעשלאסען ווייטער צו שטרייקען.

ארעסטירט א לאדזשער אין קאליש.

(§) שבת איז אין קאליש ארעסטירט געווארען א געוויסער יצחק רובינשטיין, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין קאמוניסטישער אגיטאציע. נאך רובינשטיינען האבען די פאליציי-אגענטען נאכגעפאלגט פון לאדז אן, וואו ער האט זיך ארויסגעזעצט אויף לאדז-קאלישער באהן.

דעם ארעסטירטען האט מען צוריקגעבראכט קיין לאדז און אריינגעזעצט אין טורמע.

דערטרונקען געווארען.

נעכטען איז אין לאגעווניקי'ס טייך דערטרונקען געווארען דער 15-יעהריגער סטאניעווסקי טאדעאוש.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט מיטוואך דיזשורירען ביינאכט פאלגענדע אפטייקען: ל. פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), ס. האמבורג (גלובנא 50), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4), י. סיטקיעוויטש (קאפערניקא 26), כארעמזא (פאמארסקא 10), א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10).

פון געריכט.

מאנס נעהמען און אנגעשטעקט מיט א ווענערישע קראנקהייט א 9-יעהרינ מיידעל.

(!) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם 15-יעהריגען זדיסלאוו מאלעווסקי, א צייטונגס פערקויפער, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין ווילען פערגוואלטיגען די 9-יעהריגע סטעליא פישער, און זי אנגעשטעקט מיט א ווענערישע קראנקהייט.

דאס געריכט האט פער'משפט מאלעווסקי'ן צו איין יאהר אויסבעסערונגס הויז.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-82
ספעציאליסט פאר הויט, געשלעכטס און מאגען-שוואכע קראנקהייטען. 829
איז צוריקגעקעהרט.
מיט בילליגע קוואַרץ-לאמפען (מאר-אויסמאל) נעמט אויפן 8—10 און פון 5—8 אוונט

16 פּראָצענט פון די פּראָסטיטוטקעס אין לאָדז זיינען יודישע מיידלעך און פרויען

די שטאַנד פון פרויען־האַנדעל און פּראָסטיטוציע ביי יודען און די מיטלען ווי אַזוי צו בעקעמפען די דאָזיגע סאָציאַלע קרענק.

(קאָרעספּאָנדענץ פון לאָנדאָן צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

דעם 22־טען יוני איז געענדיגט געוואָרען אין לאָנדאָן אַן אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ צו בעקעמפען דעם פרויען־האַנדעל צווישען יודען. אין פּרעזידיום פון דער קאָנפערענץ זיינען אויסגעוועהלט געוואָרען די ה"ה: עדואַרד אונגער (פּאַריז) פּרעז. ד"ר זאַבערנהיים (בערלין) קאַרל קלעמענער (וויען) און יוליוס בעקער (דאַנציג).

דער וויצע־פאָרזיצער פון דער יודישער געזעלשאַפט פאַר פרויען־שוץ אין לאָנדאָן ה' מאָרא האָט געהאַלטען אַ לענגערען רעפעראַט וועגען דער פערשפּרייטונג פון פרויען־האַנדעל זייט דער לעצטער קאָנפערענץ פון די יודישע פרויען־שוץ־אָרגאַניזאַציעס, וואָס איז פאָרגעקומען אין יאָהר 1910.

אַ דאַנק דער רייזע פון סעקרעטאַר פון דער געזעלשאַפט ה' קאָהען אין די יודישע צענטערען אין מיטעל און מזרח אייראָפּאַ זיינען טויזענדער יודישע פרויען פעררעטעט געוואָרען פון שרעקליכען אונגליק און גרויסערען געוואָרען פון די הענד פון די פרויען־הענדלער.

נאָכדעם האָבען בעזונדערע דעלעגאַטען געשילדערט די לאַגע אין פערשידענע לענדער. דער דעלעגאַט פון פראַנקרייך מ. א. מעמעלסדאָרף ווייזט אָן, אַז די גרויסע אָרעמקייט צווישען די עמיגראַנטען, וואָס לעבען אין אַ גרויסער צאָהל אין פראַנקרייך שטופּט אָפט מאָל יונגע מיידלעך אין די הענד פון פרויען הענדלער און פּראָסטיטוציע.

פרוי פאַפּער שילדערט די שרעקליכע לאַגע פון די צאָהלרייכע פרויען, וואָס לעבען אין אַן אונבעשרייבליכער נויט אין רומעניען. דאָס זיינען מעהרסטענס אַלמנות נאָך די געפאַלענע אין קריג, וואָס בעקומען גאָר אַ נישטיגע אונטערשטיצונג מצד דער מלוכה, ווי אויך צאָהלרייכע פאַמיליעס גענצליך רואינירטע, בעת די לעצטע יאָהרען צוליב דעם שווערען קריזיס. די פרויען־הענדלער נוצען אויס זייער שווערע לאַגע און פאַנגען זיי אין זייערע נעצען. זיי זאָגען צו די פרויען גוטע שטעלעס און וואַרפען זיי שפּעטער אַריין אין תהום פון אויסגעלאַסענקייט.

פרוי ד"ר אַלענדאָרף פון דייטשלאַנד בעריכטעט וועגען דער פערצווייגטער טעטיגקייט פון פערשידענע אָרגאַניזאַציעס, וואָס בעקעמפען דעם פרויען־האַנדעל. אין דייטשלאַנד, איז ער שוין בעדייטענד רעדוצירט געוואָרען. זי לעגט פאָר איינצופיהרען אַ פרויען־פאָליציי אין אַלע לענדער, וואָס זאָל פערשטאַרקען דעם פרויען־שוץ.

פרוי טעפּליצקאַ פון לאָדז שילדערט די לאַגע פון די פּוילישע יודען. 75 פּראָצענט פון דער יודישער בעפעלקערונג לעבט אין אָרעמקייט. דאָס פאַמיליען־לעבען ווערט אָפט מאָל צוליב דער שווערער לאַגע צושטערט. די נויט ברענגט צום וואוקס פון דער צאָהל פון יודישע פּראָסטיטוטקעס. אין לאָדז צ. ב. בילדען די יודישע פּראָסטיטוטקעס אַ זעקסטעל פון דער אַלגעמיינער צאָהל.

דער פרויען־האַנדעל ווערט פערלייכטערט דורך די שטילע חופּות, וועלכע קענען גאָרנישט קאָנטראָלירט ווערען. אויך די האָפנונגסלאָזע לאַגע פון די פיל עגונות ברענגט צו פיל אונגליקען. דער בעריכט פון פרוי טעפּליצקאַ ווערט דערגענצט דורך דער פרוי דעמבאָסין מעלצער פון לעמבערג, וועלכע פאָדערט צו פערשטאַרקען די ערץ העברעישע און בילדונגס־טעטיגקייט צווישען די יודישע פרויען אין מזרח־אייראָפּאַ.

ד"ר לוביענסקי פון קאָוונא טיילט מיט, אַז צוליב דעם שווערען ווירטשאַפטליכען קריזיס וואַקסט די צאָהל יודישע פּראָסטיטוטקעס. אויף דער אַלגעמיינער צאָהל 1200 זיינען פערהאַן 241 יודישע פּראָסטיטוטקעס אין ליטע.

פרוי פאַפּענהיים פון פראַנקפורט פאָדערט, אַז די רבנים זאָלען העלפען די עגונות אין זייער נויט. פרוי פאַפּענהיים פאָדערט אויך צו בעשיצען די אונפערהייראַטע מוטער און קינדער, וואָס ווערען פון איהר געבוירען. די ביז־איצטיגע שוץ איז ווייט נישט בעפרידיגענד.

אויך ראַבינער ד"ר פעליקס גאָלדמאַן פון לייפּציג איז פאַר רעפאָרמירען די יודיש־רעליגיעזע געזעצען וועגען עגונות

פון די אַמעריקאַנער בעריכטען איז צו זעהן, אַז אין משך פון די לעצטע 13 יאָהר האָט זיך די לאַגע אויפ'ן געביט פון פרויען־שוץ אין אַמעריקע פיל געבעסערט. פרוי מאַשקאָוויטש האָט בעריכטעט וועגען דער פערצווייגטער און ערפאָלגרייכער טעטיגקייט פון די אַמעריקאַנער יודישע פרויען־אָרגאַניזאַציעס.

ה' יוליוס בעקער (דאַנציג) לעגט פאָר צו שאַפען אַ צענטראַל־פאָנד פאַר אינטערנאַציאָנאַלער יודישער פרויען־שוץ.

גענעראַל־סעקרעטאַר קאָהען האָט פאָרגעלעגט אַ רעזאָלוציע וועגען דעם עפענען אַ ספּעציעלען אויפרוף צום גאַנצען יודענטום. די אַמעריקאַנער דעלעגאַטען האָבען פערזיכערט, אַז דער פאָנד וועט געהעריג אונטערשטיצט ווערען אין די פאַראייניגטע שטאַטען.

נאָכדעם האָט הער קאָהען רעפערירט די פאָרשלאַגען פון דער עקספּערטען־קאָמיסיע פאַר פרויען־שוץ ביים פעלקערבונד, וועלכע דאַרפען ביי זייער פערווירקליכונג געפינען די פולע אונטערשטיצונג מצד די יודישע פרויען־אָרגאַניזאַציעס.

די בעזונדערע יודישע אָרגאַניזאַציעס דאַרפען אַנטוויקלען זייער טעטיגקייט אין ענגען קאָנטאַקט מיט'ן צענטראַל־ביוראָ אין לאָנדאָן און מיט געמיינזאַמע כוחות דאַרף בעקעמפט ווערען די אונזיטליכקייט פון דעם האַנדעל מיט ווייסע שקלאַפינס, וואָס האָט זיך אַזוי פערשפּרייט צווישען יודען. (יט"א).

פערזאַמלונג פון „בקור חולים".

( ) זונטאָג איז פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „בקור חולים" און „אוזדראָוויסקאָ".

פונ'ם בעריכט פון ד"ר קאָהען איז צו זעהן, אַז דער „בקור חולים" האָט אין פערגאַנגענעם יאָהר אַנטוויקעלט אַ גרויסע אַרבייט אין ערמעגליכען מעדיצינישע און אויך מאַטעריעלע הילף, פערשידענע נויט בעדערפטיגע.

בעזונדערס טעטיג איז אַ גרויסע אַרבייט האָט אַדורכגעפיהרט „אוזדראָוויסקאָ", וואו עס זיינען אויסגעהאַלטען געהאַלטען געוואָרען צו ערהאָלונגס צוועקען 411 פערזאָן.

די פערזאַמלונג האָט אויסגעדריקט אַ דאַנק דער אַלטער פערוואַלטונג פאַר איהר נוצליכער און אונערמידליכער אַרבייט. עס ווערט אָנגענומען דער בודושעט אויפ'ן יאָהר 1927; און ס'ווערט געוועהלט אַ נייע פערוואַלטונג פון פאָלגענדע פערזאָנען: שמואל הערשליק, ס. הילצבערג, פיליפּ יאַשונסקי, מיכאל קרישעק, סעווערין לאַנדסבערג, ה. מיראָוויטש, ל. ראָזענבלום, ד"ר ראָטשטיין, ד"ר רובין, ח. זאַקהיים, מ. וואַלד און ד"ר אוריסאָן.

אין דער רעוויזיאָנס־קאָמיסיע זיינען געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע פערזאָנען: ה"ה א. גאָלדשטאַט, קלינצקי, לודוויג העלער, נ. ניימאַן און רומקאָווסקי.

עס איז אויף דער פערזאַמלונג אויך פערשטאַרקט געוואָרען די גרויסע פערלוסטען, וואָס די געזעלשאַפט האָט געליטען מיט'ן טויט פון די אַנגעזעהענע מיטגליעדער און עס זיינען בעעהרט געוואָרען די פערשטאָרבענע מיטגלידער פון „בקור חולים" און „אוזדראָוויסקאָ": פּרעזעס דור נאָווינסקי, ד"ר ישראל מאַרגוליס, א. קראָנמאַן, אַדאָלף וואָהל, א. בראַנאָווסקי, מ. בורטאָק, נ. בלומשטאָרק, ס. באַרנשטיין, ל. ציגעלבערג, י. דאָבראַניצקי, ד. גאָלדבלום, מ. רונדשטיין, מ. שערשעניאָווסקי, ה. וואַרשאָווסקי, מ. א. ווינער, מ. זשאַרקאָווסקי און פרנס מ. זעלמאַנאָוויטש.

איינשרייבונגען אויף די פאַך־קורסען פון „אָרט".

היינט, מיטוואָך, הויבען זיך אָן די איינשרייבונגען אויף די פאַך־קורסען פון „אָרט" אויף וואָלטשאַנסקאַ 27.

צום נייעם שול־יאָהר ווערען איינגעאָרדנעט פאָלגענדע פאַך־קורסען: פאַר פרויען: וועש נעהען מיט צושניידען, האַנד־שטיקעריי, מאַשין־האַפט, היט־מאַכעריי, מאַניקור, פאַר מענער און פרויען: טריקאָטאַזש־שטריקעריי, מעכאַנישע וועבעריי, קאָרב און מעבעל־פלעכטעריי, אַשניידער־קורס פאַר דאַמען־שניידער.

די צוגרייטונג צו עפענען די קראַפטוואַקען־אָפּטיילונג איז אין פולען גאַנג. אויף אַלע אָפּטיילונגען וועט געלערנט ווערען צייכענען.

פערשידענעס.

(ס) דער מאַגיסטראַט האָט ערלעדיגט דעם ענין מיט'ן רעגולירען די זשיטניאַ גאַס, וואו ס'דאַרף אויסגעבויט ווערען אַ נייע גרויסע „לעטשניצע" פון דער קראַנקען קאַסע.

די בוי־פירמע דאַרף די געביידע אויספערטיגען אין אַ רויהען צושטאַנד, הערבסטענס ביז צום 1. אָקטאָבער.

ה' פּילאַטיטש.

דער קאָרעספּאָנדענט פון יוד. וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט, ווערט געבעטען אַריינצוקומען אין רעדאַקציע.

פון שטאָדטישען מוזעאום.

(מ) צוליב רעמאָנט ווערט דער שטאָדטישער מוזיי אין משך פון יולי זיין געשלאָסען.

וואַרנונג!!!

דער פילם, וואָס ווערט איצט דעמאָנסטרירט אויף נאַכט־סעאַנסען אין 3 קלענערע קינאָ'ס א. נ. „די הייליגע פון דער היירעט" איז אַן אַלטער פילם, וועלכער איז שוין נישט איינמאָל דעמאָנסטרירט געוואָרען אין צווייט־ און דריט־ראַנגיגע לאָדזער קינאָס.

דער פילם, אויף וועלכען דאָס לאָדזער פובליקום וואַרט מיט אונגעדולד

„פון אַ דאָקטאָר'ס טאָגבוך"

לויט די סענסאַצ. רעוועלאַציעס פון פּראָפ. פאָרעל

וועגען סעקסועלע אונגאָרמאַלקייטען

און וועלכער ווערט איצט מיט אַ קאָלאָסאַלען ערפאָלג דעמאָנסטרירט אויף נאַכט־סעאַנסען אין 2 גרעסטע קינאָ'ס פון דער הויפּטשטאָט „אַפּאָללאָ" און „סוואַטאָוויד" — דער פילם וועט

די טעג אָנקומען קיין לאָדז

און וועט דעמאָנסטרירט ווערען אויף נאַכט־סעאַנסען אין איינעם פון די

גרעסטע לאָדזער קינאָ'ס.

דאָס רעקלאַמירען אַן אַלטען פילם „די הייליגע פון דער היירעט" אַזוי ווי די וואַרשאַווער קינאָ'ס רעקלאַמירען דאָס בילד „פון אַ דאָקטאָר'ס טאָגבוך" האָט נאָר דעם ציל אַריינצופיהרען דאָס געעהרטע פובליקום אין אַ טעות. 772

פון האַנדעלס־אָנגעשטעלטע־פעראיין.

(–) דאָנערשטאָג דעם 30־טען ד. ח. 8 אַ זייגער אויף דער נאַכט וועט אין לאָקאַל פון דעם פעראיין פון אָנגעשטעלטע אין האַנדעל און אינדוסטריע (קאָשטשיושקאָ 21) פאָרקומען אַ פערזאַמלונג פון בוכהאַלטערען. אויף דער פערזאַמלונג וועלען רעפערירט ווערען פּראָיעקטען וועגען אויסגאַוו פאַר געשוואָרענע בוכהאַלטערען, וועגען האַנדעלס־ און אינדוסטריע הייזער א. א.

אַריינגאַנג פאַר בוכהאַלטערען פריי.

ספּאָרט.

(–) אין נעכטיגען ציקליסטען־געיעג, וועלכער איז פאָרגעקומען אין וואַרשאַ וועגען דעם ערשטען פּריז און מייסטערשאַפט פון פוילען אויפ'ן יאָהר 1927, האָט דעם פּריז און מייסטערשאַפט געווינען דער לאָדזער מיטגליד פון כ. ס. אוניאָן — אַרטור שמיט, וועלכער האָט ענטשידען געשלאָגען דעם פאָריעהריגען מייסטער לאַזאַרעווסקי'ן און אַ גאַנצע רייהע אַנדערע אָנגעזעהענע ציקליסטען.

–––

קינאָ „IMPERIAL"

Zawadzka 16.

היינט און פאָלג. טעג! — גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם! סענסאַציע!

1) „הינטער 2 פענסטער"

אין 8 אַקטען. — אין דער הויפּט־ראָלע

Priscilla Dean.

2) „די אַפּאַשקע אין זיידען־קליידער"

אין די הויפּט־ראָלען: **Priscilla Dean, Wallace Beery.**

פרייזען פון **30** גר. ביז **1.50** זל.

פרייע טריבונע.

אַן אָפענער בריף צו דער לאָדזער קהלה־פערוואַלטונג!

אין נאָמען פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג פון דער פאָרשטאָט ראַדאָגאָשטש, ווענדען מיר זיך דערמיט צו דער קהלה־פערוואַלטונג מיט פאָלגענדער פאָדערונג:

שוין באַלד 20 יאָהר ווי מיר האַלטען אין איין פאָדערען פון דער קהלה־פערוואַלטונג צו בעשטימען אַ רב פאַר אונזער פאָרשטאָט, וואָס צעהלט אַנ'ערך 2000 יודישע פאַמיליעס אָהן ע"ה, צעהנדליגער דעלעגאַציעס האָבען זיך שוין די פיס אויסגעדרעהט ביי דער אַלטער ווי דער נייער קהלה־פערוואַלטונגען, וועלכע זיינען אָבער לייִדער געבליבען אָהן ערפאָלג, די נייע פערוואַלטונג האָט אונז אַפילו בריפליך געענטפערט דעם 4 אָקטאָבער פאָריגען יאָהר אַז „אין דער קורצעסטער צייט וועט זי זיך דערמיט פערנעהמען אויף אַ דעצידירענדען אופן", אָבער נאָך 9 חדשים איז פאַר אונזערע פרנסים די קורצעסטע צייט נאָך נישט אָנגעקומען און אונזערע לעבעדיגסטע רעליגיעזע אינטערעסען ווערען כסדר דורך זיי ווייטער איגנאָרירט, מיר ערקלעהרען דעריבער גאַנץ קאַטעגאָריש: אונזער פאָרשטאָט איז אַ געשלאָסענער קבוץ מיט אַ צאָהלרייכער יודישער בעפעלקערונג, וואָס איז אָנגעשלאָסען צו לאָדז נור אויפ'ן אַדמיניסטראַטיווען אופן. ז' ווערט בעשטייערט צוגלייך מיט אַנדערע שטאָט טיילען און בעקומט גאָרנישט אויף איהרע הצטרכות'ן. און אויב איהר „קהלה הערשער" וועט אייער טאַקטיק בנוגע אונזער פאָרשטאָט נישט ענדערן און ווייטער ברוטאַל איגנאָרירען אונזערע בעדערפנישען, וועלען מיר אונטערנעהמען די ענערגישסטע שריט איינגאַנצען זיך בעפרייען פון אייער „רעליגיעזער" אַפּאָטרופּסות און מיר וועלען טאַקי גאָר אין קורצעסטען אויפנעהמען איינגענע שוחטים אויף וואָס מיר פיהלען זיך יורידיש און מאָראַליש בערעכטיגט און זאָל די עפענטליכקייט משפּט'ן!

די פערוואַלטונג פון ראַדאָגאָשטשער שוהל און ביהמ"ד.

יעקב צבי שמולעוויטש,

מרדכי מיינדלער.

פון צירק.

די פאָרשטעלונגען אין דעם גראַנדיעזען קלודסקי־צירק געהען אַדורך מיט אַ ריזיגען ערפאָלג. די נומערן רופען אַרויס אַן אמת'ע בעוואונדערונג. במייסטען ענטציקען די בערען, ליבען, טיגער, זעברען, פערד, עלעפאַנטען, וועלכע בעווייזען פערשידענע קונצען.

היינט קומט פאָר צוויי פאָרשטעלונגען. ביי טאָג 4 אַ זייגער די ערשטע און אויפדערנאַכט 8 אַ זייגער.

טעלעגראַמע.

אַנטי־סאָוויעטישע בעראַטונגען אין ענגלאַנד?

בערלין, 28. (זש. טעל.) „ב. צ. אַם מיטאַג" איז מודיע, אַז אין לאָנדאָן קומען פאָר בעראַטונגען וועגען די שריט, וועלכע דאַרפען אונטערגענומען ווערען געגען די סאָוויעטען.

די צייטונג גיט איבער, אַז אין ענגלישען אויסערן מיניסטעריום איז פאַרהאַן אַן איינפלוסרייכע אַזוי־גערופענע קאַטוילישע גרופּע, וועלכע שטעהט אין קאָנטאַקט מיט די רוסישע מאָנאַרכיסטען און מיט די קאַטוילישע לענדער, וועלכע זיינען אונפרייגדליך צו די סאָוויעטען.

דאָס בלאַט האַלט, אַז איינינגען וועט קומען צו אַ מיליטערישען קאָנפליקט אין אינדיען, וואו די סאָוויעטישע אַגיטאַציע איז שטאַרק פערשפּרייט. נאָכ'ן דערשטיקען דעם אויפשטאַנד אין אינדיען וועט זיך ענגלאַנד ווענדען געגען די סאָוויעטען.

פערלאַסען דעם מאַן אין די „האָניג חדשים"

דער מאַן האָט זי אַבער ליב און וויל זי נישט געט'ן.

א סענסאַציאָנעלע פּאַסירונג פון אַ לאָדזער רייך יודיש-מיידעל, זי האָט חתונה-געהאַט מיט אַ רייכען לעמבערגער סוחר—באַלד נאָך דער חתונה, אויף אַ אונשולדיגען אופן, פערפיהרט אַ ליבע מיט אַ אָפיציר. — דער סענסאַציאָנעלער סוף.

צי שטעלט איהר זיך פאָר, אַז עס איז מעגליך, דאָס שוין אין די האָניג-חדשים זאָל זיך אַ פּאָר-פאָלק גט'ען ?

דאָס איז אַ זעלטענע ערשיינונג דערפאַר, ווייל סיי דער יונגערמאַן און סיי דאָס יונגע ווייבעל טרינקען דאַמאָלס פון בעכער „גליק" ביז צום דנאָ און עס איז דאַרום אַ זעלטענקייט, אַז דער מאַן אָדער די פרוי זאָל זיך אין יענער צייט פערגעסען אויף אַ מאָמענט און בעגעהן אַ נאַרישקייט.

אָבער אַמאָל טרעפט זיך פאָרט אַזאַ מעשה'לע. און געטראָפען האָט עס זיך ערשט נישט לאַנג און דווקא מיט אַ לעמבערגער יודיש פּאָר-פאָלק.

מיט פיר חדשים צוריק האָט ה' אַדאָלף ב., אַ זוהן פון אַ לעמבערגער רייכען סוחר חתונה געהאַט מיט זעהר אַ שעהן מיידעל, פון זעהר רייכע עלטערן פון לאָדז. די חתונה איז געפראַוועט געוואָרען מיט גרויסע פּאָמפּע אין לעמבערג.

תיכף נאָך דער חתונה, נאָך טאַקי אין דעם זעלבען טאָג, ווען עס איז געשטעלט געוואָרען די חופּה איז דאָס פּאָר-פאָלק אַפּגעפאָהרען קיין אויסלאַנד אויף אַ חתונה-רייזע.

געפאָהרען איז דאָס פּאָר-פאָלק קיין אַבּאַציע. דאָרט האָט דאָס פּאָר-פאָלק אויף זיך געצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון אַלע געסט. ער איז געווען זעהר עלעגאַנט געקליידעט. זי איז געווען זעהר שעהן און געטראָגען אַ אויפפאַלענדע טואַלעט.

געוועזן מענשען, בפרט מענער, וואָס פלעגען אין אַבּאַציע נאָכגעהן שריט ביי טריט דעם דאָזיגען יונגען פּאָר פאָלק און זיך נישט געקאָנט אָנזעטיגען מיט זייער שעהנקייט.

אין אַ קורצער צייט זוכט מען געוועהנליך בעקאַנטשאַפטען. עס איז דאַרום נישט קיין וואונדער, וואָס איגזער פּאָר-פאָלק האָט געמאַכט מעהר בעקאַנטשאַפטען פון יעדען.

צווישען אַנדערען האָט זיך דאָס יונגע פּאָר פאָלק בעקענט מיט אַ הויכען דייטשען אָפיציר, וועלכער איז געווען זעהר שעהן. ווי בעוואוסט ליבען זיך פרויען אין מונדורען. דעם יונגען ווייבעל איז דער אָפיציר שטאַרק געפעלען געוואָרען און זי האָט אָנגעפאַנגען מיט איהם פלירטירען.

עס האָט נישט לאַנג געדויערט און דער אָפיציר האָט זיך אין דעם יונגען יודישען ווייבעל פערליבט איבער די אויערען. ער האָט זי אָנגעהויבען צו בעלעסטיגען מיט זיינע ליבע-ערקלערונגען און לסוף האָט ער איהר געמאַכט מיאוסע פאָרשלאָגען...

אין אָנהויב האָט דאָס ווייבעל נישט געוואָלט הערען און געדענקען. זי האָט אַפילו געצויגען אַוועקצופאָהרען פון אַבּאַציע, כדי נישט נכשל צו ווערען...

דער מאַן, וואָס האָט אין אָנפאַנג נישט געוואוסט, און וואָס דאָ האַנדעלט זיך אייגענטליך, האָט בשום אופן נישט פערשטאַנען, וואָס עס איז פּלוצלינג געשעהן, אַז זיין ווייב וויל אַזוי ענטלויפען פון אַבּאַציע. ער האָט דאַרום נישט געוואָלט אַוועקפאָהרען.

בקצור :

עטליכע טאָג נאָך דער מעשה האָט דער אָפיציר פערפיהרט דאָס יונגע ווייבעל... און זייט דאַן האָט דער אָפיציר אָנגעהויבען ביי יעדער געלעגענהייט זי צו בעלעסטיגען מיט זיינע פאָרשלאָגען און איהר געדראָהט, אַז קוים וועט זי נישט נאָכקומען זיינע פערלאַנגען, דאַן וועט ער וויסען דער גאַנצער מעשה דערצעהלען איהר מאַן.

מורא-האָבענדיג, אַז דער אָפיציר זאָל נישט אויספיהרען די דראָהונגען איז זי אַלע מאָל אַלץ מעהר אַריינגעפאַלען אין זיין נעץ.

דערווייל האָט איהר מאַן עפּיס אָנגעהויבען געוואויר צו ווערען. ער האָט דערום נאָכגעפאָרשט זיין ווייב און האָט פעסטגעשטעלט, אַז זי איז אַריין אין דער וואוינונג פון אָפיציר.

מעהר האָט ער נישט געפרעגט. ווען זיין פרוי איז צוריקגעקומען האָט ער איהר ערקלערט, אַז ער וויל מיט איהר מעהר נישט וואוינען איינציג און אַליין דערפאַר, ווייל ער האָט זי געזעהן אַריינגעהן אין דער וואוינונג פון דעם אָפיציר, כאָטש ער איז נישט איבערצייגט, צי זי האָט איהם פערראַטען מיט'ן אָפיציר.

מיט טרעהרען אין די אויגען האָט זי דעם מאַן דערצעהלט דעם גאַנצען אמת און איהם אָנגעהויבען צו מאַכען ביטערע פאָרוואורפען, אַז ער איז אין אַלעמען שולדיג, ווייל זי האָט נאָך רעכטצייטיג געוואָלט זיך אַרויסרייסען פון דעם אָפיציר'ס הענד, נאָר ער האָט נישט געוואָלט אַוועקפאָהרען פון אַבּאַציע.

דערהערט אַזעלכע אַרגומענטען איז דער יונגערמאַן שטאַרק פערצווייפעלט געוואָרען. ער איז שיעור נישט אַראָפּ פון זינען און איז ת כף מיט זיין ווייב צוריק קיין לעמבערג.

דאָ האָבען איהם זיינע עלטערן גישט דערקענט. גישט מעהר דער, ווי פיהער. גאַנצע טעג איז ער אַרומגעגאַנגען פער'מרה-שחורה'ט.

ענדליך האָט ער וועגען דעם דאָזיגען פאַל דערצעהלט זיינע עלטערן, וועלכע האָבען געפאָדערט, אַז ער זאָל ת כף אָפּגט'ן זיין ווייב. ער האָט אָבער דערפון נישט געוואָלט הערען און געדענקען, אָבער זיינע עלטערן האָבען איהם אָנגעהויבען שטאַרק צו דערקוטשען, אַזוי, אַז ער איז ממש זיין פרוי אַרויף צום ראַבּינאַט.

אין בית דין האָט ער ערקלערט, אַז בלויז אונטער'ן דרוק פון זיינע עלטערן איז ער אַהערגעקומען. ער וויל אָבער נישט אָפּגט'ן זיין ווייב. נאָך לאַנגע טענות האָט דאָס פּאָר-פאָלק געמאַכט צווישען זיך אַ פּשרה.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

ביים דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט איינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 28. יוני 1927.

5673 לייזער וו-טש.

אהר מיזט קודם כל האָבען אַ בעשטעטיגונג פון דער וואוינונגס-אינספּעקציע ביים מאַגיסטראַט, וואָס פאַר רעמאָנט דאַרף מען ביי אייך אין דער וואוינונג דורכפיהרען.

שפּעטער קאָנט איהר ערשט ערשט קלאָגען דעם הויזוויירט אין געריכט, אַז מען זאָל איהם פערפליכטען צו מאַכען דעם רעמאָנט אָדער מען זאָל עס אייך אַליין ערלויבען צו טאָן אויף זיין חשבון.

5674. וואַרשטקי.

אויב איהר טערנעמט זיך נישט דערמיט פּראָמפּט אָנעל קאָן מען אייך נישט בעשטראָפען פאַר באָרגען געלד אויף אַ משכון. איהר מעגט אַפילו אויך נעמען פּראָצענט אָבער נישט מעהר ווי 15 פּראָצ. אַ יאָהר.

J. K. .5675

די צובאָב-קאָמיסיעס הייבען אָן צו אַמטירען 2 וואָכען נאָכ'ן אַלגעמיינעם פּאָבאָר. די אויפגאַבע פון די צובאָב-קאָמיסיעס איז צו קוואַליפיצירען די פּאָבאָראָווע, וועלכע האָבען זיך נישט צוגעשטעלט צו דער אַלגעמיינער פּאָבאָר קאָמיסיע, ענטגילטיג פעסצושטעלען די בעציהונג צום מיליטער-דינסט פון די פּאָבאָראָווע, וועלכע זענען דורך דער אַלג. פּאָבאָר קאָמיסיע אָפּגעשיקט געוואָרען אין די שפּיטעלער אויף אָבסערוואַציע און צו אונטערזוכען די משפּחה מיטגלידער פון די פּאָבאָראָווע,

וועלכע בעמיהען זיך וועגען אַנ'אָפּיגע-קונסטווע.

5676 אַ לעזער פון גייערן.

מיר ענטפערן בלויז אויף געשטעלטע פראַגען און פיהרען נישט מיט קיינעם קיין פּאָלעמיק.

מיר האָבען אייך איינמאָל געראָטען אומבעדינגט איינצוקלאָגען אין געריכט. אמת אַזאַ ענין איז נאָך פאַר'ן פאָרום פון געריכט נישט געבראַכט געוואָרען און אין אויסטאַוו איז אויך נישט אַזאַ פאַל פאָרגעזעהן, קאָן דאָס געריכט אַרויסטראָגען אַזאַ אָדער אַנדערען אורטייל. אָבּוואָגען זיך בכלל צו משפּט'ן אַזאַ ענין צוליב די דערמאָנטע מאָטיוון האָט עס בשום אופן נישט קיין רעכט.

5677. פּרץ שניירער.

לויט ווי ס'איז צו דרינגען פון בייגעלייגטען צו דער אָנפראַגע אָפּשריפט פון אָפּמאַך זענט איהר גאָרנישט קיין שותף צו דער אונטערנעמונג נאָר אַ געוועהנליכער אָנגעשטעלטער.

די אַריינגעטראָגענע סומע קאָן בעטראַכט ווערען פאַר אַ קויציע און נישט פאַר קיין שותפות-קאַפּיטאַל.

5678. אַ גרופּע צאָהן-טעכניקער.

די פעראָרדנונג פון מלוכה פּרעזידענט וועגען אויספיהרען דענטיסטישע פּראַקטיק איז פערעפענטליכט אין דוש. אוסטאַוו נומער 54 אונטער דער פּאָז. 476 לויט דעם פּרט 13 פון דער דערמאָנטער פעראָרדנונג איז ערלויבט אויסציפיהרען טעכניש - דענטיסטישע פונקציעס נאָר אונטער דער לייטונג 8 ן אַ דענטיסט און לויט זיין בעשטעלונג. די דאָזיגע פּערזאָנען האָבען נישט קיין רעכט דירעקט זיך צו פערבינדען מיט'ן פּאַציענט, צו טראָגען דעם טיטעל „טעכניק-דענטיסטישני", צו רעקלאַמירען זיך, אַרויסצוהענגען שילדען און צו אָנאָנסירען זיך, סיידען אין די פאַך-אָרגאַנען.

פאַר נישט צופּאַסען זיך צו די פאָרשריפטען דראָהט אַ שטראָף ביז 500 זל. עווענטועל 6 וואָכען אַרעסט.

Dr PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-33

ווענעריש אונ האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 פרויען: פון 4—5 נאַכם.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויער-, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81 שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לאַגיעווניקי וגעוושער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

Dr. St. HEINRICH

ספּעצ. פאַר קינדער- און אינערן-קראַנקהייטען.

פּאָמאָרסקאַ 10, טעל. 47-67

עמפּפאַנגט פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג, אויך אין זשאַכאָוויק אין דער

Willa Sokołowskiego

obok dworca.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען אין קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5 דער לעטשניצע „וו אגלקא".

PIEGI

plamy i wątrobiane radykalnie usuwa krem i mydło

LESCHNITZER'A

אָריגינעלע פּרעפּאַראַטען פון דער מאַהרען-אַפּטייק ברעסלוי. צו בעקומען אין די אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקעס, קרעם זל. 3.15 זייף זל. 2.30 וואו ס'איז נישט צו בעקומען, צו ווענדען זיך דירעקט צו

Aptekarz Drancz i S-ka Bielsko

די, וועלכע אזעוו האָט פעראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(98

דאָס געריכט האָט אָבער נישט ערלויבט דעם פערטיידיגער זיך אָפּצושטעלען אויף די 28 טאָמען פון דער סאָציאַל-רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי. פּאָסאָחער האָט אין זיין רעדע געמוזט זיך בענוצען מיט אומוועגען, כדי צו זאָגען דאָס, וואָס ער האָט געוואָלט. איהם איז אָבער דאָך געלונגען אויפצווייזען, אַז אזעוו איז געווען אַ מיטגליד פון צענטראַל-קאָמיטעט און לייטער פון דער טעראָריסטישער אָרגאַניזאַציע. אַז די רעגירונג האָט זיך לכתחילה בענוצט מיט אזעוו'ס דינסטען, נישט וויסענדיג, אַז ר'איז אַ מיטגליד פון צ. ק., דאַן — נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער איז אַ מיטגליד פון צ.-ק, און שפּעטער - טאַקע נאָר דערפאַר, ווייל ער איז געווען אַ מיטגליד פון צענטראַל-קאָמיטעט.

פּאָסאָווער האָט אויך אויפגעקלערט פאַר'ן געריכט, וואָסער געוואַלדיגען איינפלוס אזעוו האָט געהאַט אין דער פּאַרטיי און אַז אַ דאַנק דער פּראָוואָקאַטאָרישער ראָלע, וועלכע ער האָט געשפּילט און אַ דאַנק זיין געלד-נייטיגקייט האָט ער געמוזט מיט דער גרעסטער ענערגיע אַרבייטען אויפ'ן געביט פון טעראָר (אויף די צוועקען פון טעראָר זענען אָפּגעגעבען זעהר גרויסע סומען, כמעט אָהן קאָנטראָל). דער פערטיידיגער האָט די אַלע מאָמענטען געבראַכט, כדי צו בעווייזען, וואָסער אָנגעהויבער געפאָהר פאַר דער מלוכה, פאַר דער עפענטליכער מאָראַל און רעכט עס ליגט אין דעם, וואָס איין און דיזעלבע פערזאָן איז געשטאַנען גלייכצייטיג אין דער שפּיץ פון דער אָכראַנע און פון דער רעוואָלוציע, האָט איין און דערזעלבער צייט אָרגאַניזירט טעראָריסטישע אַקטען און צוגעגרייט רעפּרעסיעס געגען טעראָר.

אויפ'ן געריכט אין פּעטערבורג האָט לאָפּוכין'ס אַדוואָקאַט געפיהרט אונגעפעהר דיזעלבע ליניע, וואָס עס האָבען פאַר'ן רעוואָלוציאָנערען געריכט אין פּאַריז געפיהרט די פערטרעטער פון צענטראַל-קאָמיטעט סאַווינקאָוו, טשערנאָוו און נאַטאַנזאָן: פּונקט אַזוי ווי די לעצטע, האָט אויך פּאָסאָווער בעמיהט זיך צו בעווייזען, אַז אזעוו איז אַ גרויסער רעוואָלוציאָנער. דער פּראָקוראָר ווידער האָט געשפּילט אונגעפעהר די ראָלע פון בורצעוו'ן, בעווייזענדיג, אַז אזעוו איז אַ געטרייער אַגענט פון דעם פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט.

ענדליך זענען די געריכט-פערהאַנדלונגען געווען אויסגעשעפּט און לאָפּוכין האָט בעקומען דאָס לעצטע וואָרט. ער האָט געזאָגט:

„די ערקלערונג, וועלכע איך האָב געגעבען פאַר בורצעוו'ן, אַז אזעוו איז אַן'אַגענט פון דער פּאָליציי, איז אַרויסגערופען געוואָרען אויסשליסליך דורך ריין - מענשליכע מאָטיוון. ווען בורצעוו האָט מיר געזאָגט, אַז ער האָט צוגעשטעלט דער רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי אַ גאַנצע רייהע בעווייזען וועגען אזעוו'ס דינסט אַלס אַגענט און אַז די פּאַרטיי האָט איהם, בורצעוו'ן, געענטפערט, אַז עס קאָן נישט זיין קיין אַגענט אַ מענש, וועלכע האָט אַליין אָנטייל-גענומען אין אַ גאַנצער רייהע פערברעכענס און אַ פּראָוואָקאַטאָר, נישט געקאָנט נישט גלויבען דער דאָזיגער ערקלערונג. מעגליך, אַז כ'האָב געגלויבט אַ ביסעל לייכטזיניג. נאָר קוים האָב איך בעקומען דעם גלויבען, האָב איך שוין געהאַלטען פאַר אונמעגליך צו שווייגען, ווייל, ווען איך וואָלט געמוזט בעשווייגען נאָך דעם, לייענענדיג אין די צייטונגען וועגען פּאָליטישע מאָרדען און טוים-שטראָפען, דאַן וואָלט איך דאָס אַלץ געהאַט אויף מיין געוויסען. אָט פאַרוואָס איך האָב בעשטעטיגט מיין ערקלערונג..."

ד. 30-טען אַפּריל האָט דער סענאַט אַרויסגעטראָגען אַנ'אורטייל, לויט וועלכען לאָפּוכין איז אָנערקענט געוואָרען פאַר שולדיג; ער איז פער'משפּט געוואָרען צו פערלירען די רעכט און אויף 5 יאָהר קאַטאָרגע. לאָפּוכין האָט דערלאַנגט אַ קאַסאַציאָנס-אָנקלאַגע און לויט אַ בעשלוס פון דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די קאַסאַציאָנס-דעפּאַרטאַמענטען פונים סענאַט איז איהם די קאַטאָרגע פערביטען געוואָרען אויף פערשיקונג קיין סיביר.

(פאָרטזעצונג קומט).

אין מאָרגענדיגען נומער

הויבט זיך אָן צו דרוקען אַ גיי און זעהר אינטערעסאַנט קאַפּיטעל פון דער אזעוו-געשיכטע:

„ווי אַזוי אזעוו איז געוואָרען אַנ'אַגענט פון דער אָכראַנע".

פרויען, וואס האבען דער'הרג'עט זייערע מענער.

דער סענסאציאָנעלער גראזאווסקי־פראָצעס אין וויען. — ווארשאווער פרוי דער'הרג'עט דעם מאן. — פשעמישלער פויערטע האקט אפ דעם מאנ'ס קאפ, ווייל ער פערראט זי מיט א געליבטער.

די פרויען, וואס דערהרג'ענען...

אין משך פון א קורצער צייט האבען מיר צו פערצייכענען דריי פאקטען, וואו די פרויען האבען דער'הרג'עט זייערע דריי מענער, ווייל זיי זענען נישט נאכגעקומען זייערע פליכטען געגען זייערע ווייבער.

אין ווין האט זיך פארענדיגט א סענסאציאָנעלער פראצעס געגען פרוי נעלא גראזאווסקי, וועלכע איז בעשולדיגט אין דערשיסען איהר מאן, דעם בעוואוסטען ווינער אפערן-זינגער גראזאווסקי.

די בעשולדיגטע איז איצט אלט עטליכע און 40 יאהר. מיט 20 יאהר צוריק האט זי חתונה געהאט מיט א עסטרייכישען אפיציר אויס רומעניען מיט'ן נאמען דעמעטרא קאלטיאנוי. כאטש זי האט מיט דעם אפיציר חתונה געהאט אויס ליבע, פונדעסטוועגען האט איהר מאן — אזוי זאגט פרוי גראזאווסקי — געגעבען בעלעגענהייטען, אז זי זאל אייפערזיכטיג זיין. עס איז אזוי ווייט געקומען, אז אמאל האט זי געוואלט דערשיסען איהר ערשטען מאן.

אינצווישען האט זיך די בעשולדיגטע בעקענט מיט'ן אפערן-זינגער גראזאווסקי. זי האט זיך געגט מיט איהר ערשטען מאן, דעם אפיציר און האט חתונה געהאט פאר'ן אפערן-זינגער גראזאווסקי.

אבער פרוי גראזאווסקי האט זיך ענטפוישט מיט איהר צווייטען מאן. ער איז געווען ווילד ליידענשאפטליך, א שכור, א קארטען שפּילער, א לומפּ און ער פלעגט זי — אזוי טענה'ט זי פאר'ן געריכט — שלאגען ביי דער מינדעסטער געלעגענהייט מכות רצח.

דאן האט ער זיך פערליבט אין דער פרוי פון ווינער אוניווערזיטעט-פּראפעסאר סטראנסקי. פרוי גראזאווסקי איז געווארען זעהר אייפערזיכטיג. זי איז איהר מאן נאכגעגאנגען שפּיאָן און טריט. אבער אונטער דרוק פון איהר מאנס פערלאנגען האט די בעשולדיגטע געמוזט מסכים זיין, אז פרוי סטראנסקי זאל קומען צו איהר אין דער וואוינונג. איינמאל האט פרוי גראזאווסקי געטראפען איהר מאן מיט'ן פּראפעסאר'ס פרוי אין א זעהר „אונאנגענעהמער סיטואציע"...

אבער זי האט ווייטער געמוזט זי צו זיך איינלאדען, ווייל איהר מאן האט דאס פערלאנגט. גראזאווסקי האט צוגעזאגט, אז ער וועט איבערייסען אלע בעציהונגען מיט'ן פּראפעסאר'ס פרוי, אבער די פרוי גראזאווסקי טאר איהר ריוואלין כאטש מיט איין ווארט נישט געבען צו דערקענען, אז זי איז בייז אויף איהר, פערקעהרט, זי מוז זיך צו איהר פריינדליך בעציהען.

אין א געוויסען טאג ערקלערט דער אפערן-זינגער זיין פרוי, אז ער פאהרט קיין בערלין. פרוי גראזאווסקי ווארפט דעם חשד, אז איהר מאן נעהמט קיין בערלין מיט דעם פּראפעסאר'ס פרוי, זי פאדערט דערום, אז דער מאן זאל זי מיטנעהמען. ה' גראזאווסקי וויל נישט. זי פאקט איהרע זאכען. וויל מיט איהם מיטפאהרען געגען זיין ווילען, כדי זיך איבערצייגען, צי פערראט ער זי נישט מיט'ן פּראפעסאר'ס פרוי הינטער איהרע פלייצעס. עס קומט צו א סכסוך. דער מאן שלאגט זי. פלוצלינג פאלט א שאס — דער אפערן-זינגער פאלט א טויטער.

דעם אפערן-זינגערס שוועסטער דערצעהלט פאר'ן געריכט, אז די גראזאווסקי האט שוין עטליכע מאל געדראהט איהר מאן, אז זי וועט איהם דערשיסען. זי האט צוגעגרייט א רעוואלווער אז איהם דערשיסען.

די בעשולדיגטע ערקלערט, אז זי דערמאהנט זיך נישט אין יענער סצענע. זי ווייסט נאר, אז עס איז געקומען צו א קאנפליקט. זיי זענען אריין אין שלאף צימער. אויפ'ן טישעל איז געלעגען א רעוואלווער. פלוצלינג האט זיך דערהערט א שאס — דער מאן איז געפאלען א טויטער. עס איז געשעהען א קאטאסטראפע, פון וועלכער זי קאן זיך קיין רעכענשאפט נישט אָבגעבען. מען האט איהר דאן ערקלערט, אז זי האט דערשאסען דעם מאן. זי האט אבער נישט קיין חרטה, ווייל זי ווייסט נישט, וואס עס איז געשעהען.

מען האט די גראזאווסקי בעפרייט.

א צווייטע פאמיליען-טראגעדיע:

אין דער נאכט פון מיטוואך אויף דאנערשטאג פאריגע וואך קומט אין ווארשאווער 6-טען פאליצי קאמיסאריאט א האלב-נאקעטע פרוי מיט א יונג קינד אויף דער האנד און אין דער צווייטער האנד האלט זי א שארפע פערבלוטיגטע האק און ערקלערט:

— „ה' קאמיסאר, מיט דער דאזיגער האק האב איך דער'הרג'עט מיין מאן. א סוף מיט'ן טיראן — איצט ארעסטירט מיך!..."

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז דער ארבייטער יאן קאווארזאווסקי האט חתונה געהאט מיט דער מערדערין מיט 7 יאהר צוריק. זי איז געווען זיין צווייטע פרוי, מיט וועלכער ער האט געהאט דריי קינדער. קאווארזאווסקי איז געווען א פולשטענדיגער דעגענעראט און שכור. טאג און נאכט פלעגט ער טרינקען און מאטערן זיין פרוי און קינדער. ער פלעגט זיך נישט בענוגענען בלויז מיט'ן שלאגען, נאר ער פלעגט זיין פרוי און אפילו זיין דערוואקסענע טאכטער צווינגען צו א אומנאטירליכען געשלעכטליכען לעבען.

לעצטענס האט ער ביי זיין פרוי צוגענומען דאס ביסעל מזומן, וואס זי האט געהאט, און אנגעשכור'ט, אהיים געקומען און צובראכען אלע שטוב-זאכען. די פרוי האט מצער פון איהם נישט געקאנט אויסהאלטען. זי האט דערום מיט א האק איהם דער'הרג'עט.

א דריטער פאל:

פאר'ן פשעמישלער געריכט איז פארגעקומען א פראצעס געגען א פויערטע, וואס האט דערמארדעט איהר מאן. די אנגעקלאגטע האט איהר מאן שטארק ליב געהאט. דער מאן האט זי אבער פערראטען מיט א געליבטער. זי האט איהם מיט א האק אפגעהאקט דעם קאפ. דאס געריכט האט פערשטאנען די סבות, וואס האבען זי בעוואויגען צום דאזיגען שריט און זי פערמשפט בלויז צו אנדערטהאלבען יאהר תפיסה.

דריי פרויען. אלע האבען פערלאנגט, אז זייערע מענער זאלען דערפילען זייערע פליכטען לגבי זיי אלס ווייבער, און ווען דאס איז נישט געשעהן האבען זיי זיך נוקם געווען אן זיי. די פרויען האבען דער'הרג'עט זייערע מענער...

מ. א.

בילדער פון יודישען לעבען אין עסטרייך.

(ענדע פון 3-טע זייט).

אז די ווינער יודען זענען שטארק אומצופרידען מיט די ארראנזשירער פון דער אויסשטעלונג, מאכענדיג זיי דעם פארוואורף אז אין פיל „שטיינער" פון ווין איז אויסגעקריצט די געשיכטע פון אמאליגען ווינער יודענטום (פאקטיש געפינען זיך נאר צוויי אנדענקען פון אלט-ווינער יודענטום: 1 — א קלויסטער אויפן בנין פון אן אלטער שול, וועלכע מען האט צוריק מיט 500 יאהר צוגערויבט מיט געוואלד ביי די יודען. אין אונטערען בנין זענען געבליבען העברעאישע פסוקים פון דער אמאליגער שוהל, 2 — א גרויסער שטיין אין דער מויער פון א מלוכה געביידע, אין וועלכען עס איז איינגעקריצט די שאנדע פון וויען: אויף דעם פלאץ זענען דעמאלט פערברענט געווארען עפענטליך די לעצטע עטליכע הונדערט יודען פון שטאט).

נייט אצינד ארום א וויך, אז פאקטיש זענען די ארראנזשירער פון דער אויסשטעלונג גאר נישט שולדיג. זיי וואלטען גערן געווען געוויזען אויך די [illegible] פון פריערדיגער יודענטום. שולדיג איז דערינען דער פוליצאי אין רוים, ווייל ער האט נישט דערלויבט פונאנדערצואווארפען דעם קלויסטער, כדי צו קענען אויסשטעלען דעם טייל פון דער געוועזענער יודישער שוהל. דאס וואלט געווען א צו שארפער בעווייז פאר דער בעריהמטער הומאניטעט פון קאטאליציזם; צווייטענס, איז שולדיג ד"ר זייפעל, וועלכער האט אלס בונדעס-קאנצלער פערבאטען ארויסרייסען פון מלוכה-געביידע דעם היסטארישען שטיין, וואו די יודען זענען פערברענט געווארען; אבער די גרעסטע שולד פאלט אויפן פאליצי-פרעזידענט ד"ר שאבער, וועלכער האט נישט דערלויבט אפילו צו מאכען פאטאגראפיעס פון די צוויי בעריהמטע יודיש היסטארישע דענקמעלער. טאמער וועלען זיך ביים איצטיגען האקענקרייצלערישען ווינער דור דערוועקען די איידעלע אינסטינקטען פון זייערע אור-זיידעס און זיי וועלען פראבירען מאכען קלויסטערס פון די איצטיגע יודישע טעמפלען אין ווין, אדער גאר אונטערצינדען גאנץ ווין מיט דער אויסשטעלונג צוזאמען, פריי עס זאל ווידער פערברענט ווערען די קרעציגע יודישע הונד-ראסע פון הייליגען דייטשען אלפענלאנד.

געוויס געווענענדע סיבות פאר'ן פערגעסען די יודישע אפטיילונג אין דער אריגינעלסטער אויסשטעלונג פון דער וועלט. גרעסערע לצים בעהויפטען אבער, אז אין דעם אלעמען איז שולדיג נאר דער קריסטליך-סאציאלער פינאנץ-מיניסטער ד"ר קיענבעק. ער האט דאס נישט דערלאזען אויסצושטעלען די יודישע גענעאלאגיע אין וויען, טאמער וועלען דערביי מוזען אויפמארשירען זיינע יודישע זיידעס און עלטער-זיידעס און איהם צווינגען ארויסצוגעהן פון דער קריסטליך-סאציאלער פארטיי און פון דער אנטיסעמיטישער רעגירונג.

יעדענפאלס וויצעלט מען זיך אין ווין היפשלעך אויפן יודישען חשבון און די וועלט זאגט, אז אין יעדען שפאס איז א האלבער אמת.

מ. א. טענענבלאט.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(ראמאן). (52

דער פרוי לוריע'ס פנים האט אויסגעדריקט אזא צעטומעלטקייט, אז די פלימעניקעס האבען איהר מיט אומרוה אנגעקוקט.

— מוהמעשי — האט זיך אפגערופען מאקס, אכטונגעבענדיג אויף דער פרוי לוריע'ס בליקען — זאג אונז, וואו איז יהודית?

— איך זאג דאך דיר; זי שלאפט אין איהר צימער.

יהודית'ס צימער איז געווען אונטען, בשכנות פון דער פרוי לוריע'ס צימער, אין וועלכען זיי זענען איצט געווען.

מאקס איז צוגעגאנגען צו דער טיר.

— וועק זי נישט! — האט די פרוי לוריע אויסגערופען — זי דארף זיך נויטיג אויסשלאפען.

— זאלען מיר, הייסט עס, אוועק פון דאנען, נישט זעהענדיג זיך מיט איהר?

— ס'טאר נישט זיין! — האט זיך אריינגעמישט קורט — ביט נאר א פראכט, ווי יהודית וועט זיין צופרידען, ווען זי וועט אונז איצט דערזעהן... כ'מיין איהרע שוועסטער-קינדער, און... אפשר מיך אויך... זי האט דאך מיך, דאכט זיך ליב... מארגען, פרוי לוריע, וואלט זי געהאט צו אייך טענות, פארוואס איהר האט זי נישט אויפגעוועקט.

די פרוי לוריע איז געשטאנען געפלעפט, און נישט געקאנט אויסגעפינען עפיס א תירוץ, דורך וועלכען זי זאל זיי קענען אפּווענדען פון דעם פערפיהרטען שמועס.

וואס וועט זי זיי זאגען? וואס זאל זי טון? ווי זאל זי פערענטפערען יהודית'ן פאר העניעק'ן און מאקס, וואס האבען זי ליב, ווי אמת'ע ברידער און וואס זאל זי זאגען פאר קורט'ן?

— איך וועל זי אליין געהן אויפוועקען! — האט זיך העניעק אפגערופען, און נישט ווארטענדיג אויף א דערלויבניש פון דער מוהמען, האט ער אנגעהויבען צו קלאפען אין דער טיר. אין אנהויב לייכט, און דאן ווייטער אלץ שטארקער.

קיינער האט נישט געענטפערט.

— זי איז דארט נישטא! — האט זיך מאקס אפגערופען — וואס זשע האסטו אונז, מוהמעשי, געזאגט, אז זי שלאפט דארט? וואס בעדייט עס? ענטפער אונז! דיין שווייגען שרעקט...

— וואו איז יהודית?

אלע דריי יונגען האבען געווענדעט זייערע בליקען אויף דער פרוי לוריע, פאראויספיהלענדיג עפיס אן אומגליק.

פלוצים האט קורט יאמערליך אויסגעשריגען:

— וועה איז מיר! זי לעבט נישט! מסתמא, איז זי דער'הרג'עט געווארען, בעת די שיסערייען! ענטפערט אונז, ענטפערט פרוי לוריע!

— הלואי, וואלט זי בעסער נישט געלעבט! — האט די פרוי לוריע ארויסגעשלוכצט.

די בחורים האבען גארנישט נישט פערשטאנען.

פלוצים האט פרוי לוריע דערהערט עפיס א שארכען פון דרויסען. עמיצענס שריט האבען זיך פערהאלטען פאר'ן הויז.

— קינדער מיינע, איך האב מורא פאר אייך! — האט זי זיך אפגערופען — געהט שנעלער ארויס הינטערוויילעכץ פון דאנען. מאכט נישט קיין שהיות. די זעלבע קאנען דא א ליאדע מינוט אנקומען. ווען זיי זאלען אייך דא טרעפען, חלילה, זענט איהר פערפאלענע...

— ניין, מוהמע-לעבען — האט מאקס א זאג געטון — מיר וועלען זיך נישט ריהרען פון דאנען, ביז דו וועסט אונז זאגען, וואס איז מיט אונזער יהודית'ן!

— הערט זיך צו... עמיצער גייט! — האט פרוי לוריע אויסגערופען.

אלע האבען אויסדריקליך געהערט ווי די איינגאנג-טיר האט זיך געעפענט; דערנאך האבען אין קארידאר אפגעהילכט לייכטע שנעלע פרויען-טריט.

— דאס איז יהודית! — האט פרוי לוריע מיט א ציטערדיגער שטים ארויסגעשעפטשעט.

— פונוואנען קומט זי עס?

— זי וועט אייך דערויף אליין ענטפערען.

כדי אריין צו קומען צו זיך אין צימער, האט יהודית געמוזט אדורכגעהן דעם צימער, וואו זיי אלע זענען איצט געשטאנען, און וואס האט בעדינט פאר אנ'עס-צימער און פאר א זאל צוזאמען.

פאר דער טיר האט זי זיך פערהאלטען.

ווייט אויס זי האט דערהערט און דערקענט די שטימען פון די אנגעקומענע.. זי האט נישט געהאט די דרייסטקייט צו געהן ווייטער.

לסוף האט זי זיך דעצידירט און איז אריין.

דערזעהענדיג מאקס'ן, העניעק'ן און דעם חתן איהרען, איז זי בלאס געווארען, ווי דער טויט... זי האט זיך א וואקעל געטון אויף די פיס... ס'האט איהר פערפעהלט אטעם און אינסטינקטיוו האט זי זיך אנגעכאפט פאר'ן האלז.

דער ערשטער איז קורט אונטערגעלאפען צו איהר, כדי נישט לאזען איהר אנידערפאלען.

— יהודית'ל, וואס איז דיר? וואס טוט זיך עס מיט דיר!

— איהר האט זיך מיר געטרעפט — האט פרוי לוריע געזאגט — וואס עס איז געווארען מיט יהודית'ן... ס'האט אייך געוואונדערט, וואס אין אזא שפעטער שעה איז זי נאך נישטא אין דערהיים.. עס האט אייך געחידושט, וואס איך בין אזוי פערזארגט, און איך האלט זיך אפ מיט'ן ענטפערען... איהר האט געוואלט וויסען, וואס עס האט פאסירט, און וואו זי איז געווען?

זי האט ביין אנגענומען די ציטערדיגע מיידעל, צוגעצויגען זי צום טיש, ביי וועלכען עס זענען געשטאנען די בחורים, און אויסגערופען:

— נו, מא זאל זי אייך אליין אלץ איבערגעבען!..

א בלייכע ווי קאלך איז יהודית געשטאנען, א קוים לעבעדיגע און געשוויגען.

— ענטפער, יהודית'ל! — האט זיך קורט אפגערופען — האסט געהערט, וואס דיין מוטער האט געזאגט... מיר הערען.

יהודית האט געעפענט דאס מויל, אבער די ליפען און האלז זענען איהר געווען פערטרוקענט... א ווארט האט זי נישט בעקאנט ארויסרעדען. פאר די אויגען איז איהר געווען פינסטער כאטש דער לאמפ האט גאנץ ליכטיג געברענט. און זי האט קיינעם נישט געזעהן: נישט דער מוטער, נישט די קוזינען, נישט דעם חתן איהרען...

די שאנדע און די בעליידיגונגען, וואס וועלען באלד אויף איהר פאלען, וועט זי דאך נישט קאנען אפשטויסען, און איהר הארץ צורייסט זיך שיער פאר שרעק און וועהטאג.

(פארטזעצונג קומט).

Dr. med. Ludwik
Rapeport
ř. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציעליסט פאַר נירען, בלאָזן און האַרן - קראַנקהייטן,
נעמט אָן פון 1 ביז 2
און פון 4 ביז 7 אוונט.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציעליסט פאַר הויט, האָר און וועגעריישע קראַנקהייטן, מ ע נ נ ע ר - ש ו ו א כ ק ײ ט, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 8—9 און אָוונט.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27, tel. 51-78
הויט און וועגעריישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-היילונג.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

בוי-פלעצער
אין לאָדז ביים פּיסטאָנעק פון טראַמוויי לאָדז-אלעקסאַנדער בילליג צו פאַרקויפן צו פּרקונדיגען זיך ביי מ. כיימאָוויטש, פּאָנסקאַ 13
768

סיסטעם געברויכטע
נייטמאַשינס
צו נייען טריקאָטאַזש-וואַרע ביי קריבוס, צעגעלניאַנאַ 47.
765

ניישט 10.000 !.. ניישט 100.000 !..
נור מיליאָנען מענשען אויף דער וועלט בענוצען איצטיגען מאָמענט

COSMOPOLIS

אַ דאַנק זיינע זעלטענע אייגנשאַפטן, וועלכע פלעגט און בעהאַלט די פרישקייט פון פּנים, הענד און קערפּער.
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין קרעם
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין פּאַסטאַ צום געזיכט.
קאָסמאָפּאָליס איז אַ גאַנץ נייע און ביז אַהער נאָך נישט געוועזענע זאַך.
הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּאַרפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.50 זל. פאַר שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד פאַר פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בעקומען פאָראויס 2.75 אָדער 8.25 אויף אַ נאָכנאַהמע.
היט זיך פאַר פעלשונגען!
883
פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערען געזוכט.

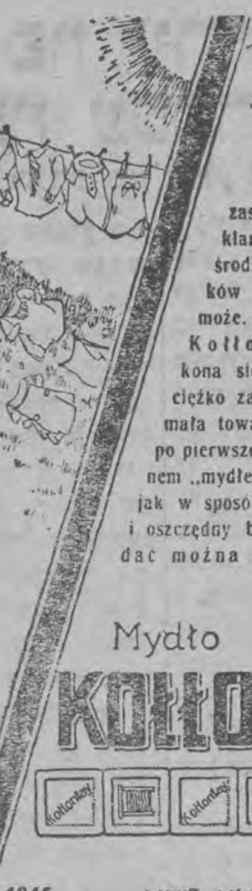

Bielenie na słońcu

zastąpić nie mogą różne usilnie reklamowane, a mimo to szkodliwe środki do prania, których składników gospodyni nigdy poznać nie może. Kupując jednak „Mydło Kołłontay z pralką" przekona się natychmiast, że za swe ciężko zarobione pieniądze, otrzymała towar pierwszorzędny. A już po pierwszem praniu pierwszorzędnem „mydłem Kołłontay" widzimy, jak w sposób bardzo prosty, tani i oszczędny bieliźnie swej nadać można śnieżną białość

Mydło **KOŁŁONTAY** z pralką

patent. 49

גענעראַל-פערטרעטער אויף לאָדז: 1845
S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאָווער 17?
ואמרת אליו, זאָלסטו אים זאָגן
— אַז אין דעם ביוראָ —
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסמוסטער, קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעטער און קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה און אויזשאַנד ראָזוועטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותּפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שכל ריוח און ביליג!

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָוואַ 28
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגעריישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע
וועגעזשעדר 11 טעל. 34-72
נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2
זונטאָג אין דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
נעמט אָן פון 4—7 אָוו.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּושעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4 ½
ד"ר העלשטיין	קינדער-קראַנקהייטען	12 ½ 5-4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנק.	1-11
ד"ר לופּינסקי	הויט-און געשלעכטס קר.	2-12
ד"ר שטיינפעלד	נערווען און גהמינונג קר.	1-3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30-
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקר.	1 -
ד"ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	3 - 4

קאָנסולטאַציעס, שפּר'ן-שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. ו. אַקטען-שטעלען, קינסטליכע בעטראַנזען-בעשטראַהלונג אַנג, שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס אויף פּלאַץ — היילונגען אין שטוב. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנאַליזען אַלע ארט, ווי אורין, פלעגמע און בלוט.
2120
אימפּונגען געגען שאַרלאַכ.
אין דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרן אַ דענטיסטישער קאַבינעט
מיט נאַכט דינסט:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—10
ד"ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קאָראָנעס, פּלאָמבען א. ז. ו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

Kino CZARY
ציגעל-נאָם 34. ציגעל-נאָם 34.
די לעצטע טעג!
צום ערשטען מאָל אין לאָדז!
נוצט אויס די געלעגענהייט!
דער איינציגער קינסטלערישער יודישער פילם מיט'ן אַנטייל פון דין אַרטיסטען פון „הבימה" — — אין מאָסקווא
די הבדלה
(דער משומד)
אַ ריזהרענדע הערצרייסענדע טראַגעדיע אין 8 גרויסע טיילען מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג. וואָס שפּיגעלט אָפּ דאָס טרויעריגע יודישע לעבען אין רוס-לאַנד לויט דער צעוו. טראַגעדיע פון ז. בזו שמיין א.ז.ו.:
„צוריסענע נשמות".
ספּעציעל פערנרעסערטע מוזיק
מיט צוגעפּאַסטע יודישע נגונים.
אכטונג! פון 8.30 אין אָוונט אכטונג!
כינא אין גאַרטען
אויפ'ן ערשטען סעאַנס זענען אַלע פּלעצער צו 60 גר.
אויסערן פּראָגראַם:
„לאָמיר טאַנצען שימי"
קאָמעדיע אין 4 אַקטען.

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
אַלע גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען. צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט אַלע ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעל לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער, נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאַג און פון 3—7 אַ זייגער אָוונט. ביליגע פּרייזען. 1481

בעקאַנטמאַכונג.
חיים קצב חיים מאַ-גענמאַלער, זיעלאָנאַ 44 בעקומט מצן פלייש פון די כוינער שחיטה.
רצר הכשרות אצל אגודאי לאדז.
771 מען בעט נאָכצוקוקען הצם זיגעל.

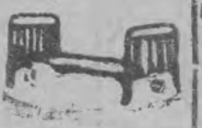

ביליג און גוט!

ספּאָרט-וואַגען	58.— זל.
קינדער-בעט מיט ניקל און שטאָק. מאַטראַץ	65.— .
אַמעריקאַנקע	30.— .

פאָדערט איבעראַל!
די גאַראַנטירטע פעדער-בעטען פון דער פירמע
„PALMA-PATENT"
לאָדז, פּוילנאָצנאַ 24, טעל. 31-85.
הורט. פאַר רעעלקייט גאַראַנטירט. דעטייל.

מעבעל
אין קוייף און פערקויף
דיוואַנעס, בעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, סטאָלען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַראָוויטש 19
(דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערש. גענוצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1382

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַפּאָפּאָרט	נאָז, האַלז, אויערן קר.	1-2 11-10 ½-6½
ד"ר ראָזשאַנסקי	הויט-און געשלעכטס-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאַראַס	אויגען-קראַנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראַבינאָוויטש	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	5-6 1-11½
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע קראַנקהייטן	2-1.30 5 4
ד"ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-5½ 1-11
ד"ר סטופּעל	רענטגען	5-4 12—2
א. בראָדזענסקי	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען, א. אַ. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
אויסלייכטונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קאַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוואַכע.
אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—6 נאָכמ.
— די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

אַבאָנעמענט-פּרייז:
אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט מעהרער. — פאַר'ן איינהאַלטען און מערקען פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די שריפטן-פאַרוואַלטונג איז אָפען 9 מאָרגנס און בייטאָג.

אַנאָנסען-פּרייז:
פאַר 1 מילימעטער-שורה.
פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פּריוואַט 20 גראָשען, אין טעקסט 48 גר., פּרייזען 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פּריוואַט 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט מעהרער. אויסער דער שטאָט — 38 פּראָצענט מעהרער.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman